

Inhoudsopgave

1. Opening en mededelingen	2
2. Regeling van werkzaamheden en vaststelling agenda	2
3. Besprekpunten	4
A. De Toestand van Natuur en Landschap	4
B. Evaluatie Kunstraad, Eindrapport DSP (motiedebat op verzoek van de VVD)	18
C. Evaluatie Verbonden Partijen 2017	21
D. Financiële bijdrage Koningsdag 2018.....	25
E. Afwikkeling aangenomen Statenmoties (motie vreemd aan de orde van de dag, op verzoek van de fractie van Groninger Belang)	35
4. Hamerstukken	40
A. Voordracht Vaststellen Inpassingsplan – Partiële Herziening Inpassingsplan Opstel terrein De Vork Essen-Haren (2017-56)	40
B. Voordracht Provinciaal Inpassingsplan Agrarische Bouwpercelen (2017-58).....	40
C. Voordracht Aanbesteding en extra krediet inspectieschip (2017-57)	40
5. Ingekomen brieven	40
A. Ingekomen brieven van Gedeputeerde Staten	40
6. Kortetermijnagenda volgende cyclus commissievergaderingen	40
7. Notulen voorgaande vergadering van 13 december 2017	41
8. Sluiting	41

PROVINCIALE STATEN VAN GRONINGEN VERGADERING VAN 31 JANUARI 2018

Voorzitter: de heer F.J. Paas

Plaatsvervangend voorzitter: de heer R. Visser

Griffier: mevrouw H. Engels-van Nijen

Aanwezig 41 leden Provinciale Staten: de heer N. Bakker (VVD), de heer B. Batterman (PvdA), mevrouw A. Beenen (PvdA), mevrouw P. Blink (Groninger Belang), mevrouw M.M. Bootsma-Kamp (SP), de heer R.H. van der Born (ChristenUnie), de heer R. Brader (SP), mevrouw L.N. Dijkstra (VVD), de heer G. Engelkens (PvdA), de heer F.B. Geijtenbeek (ChristenUnie), de heer R. van der Goot (PvdA), mevrouw M. Heidekamp-Prins (CDA), de heer H.H. Hensen (SP), de heer R. Jousma (SP), de heer R.M. Kaatee (PVV), de heer G. Kamminga (D66), de heer A.J.M. van Kesteren (PVV), mevrouw A.G. van Kleef-Schrör (CDA), de heer R. Knecht (CDA), mevrouw B.E.B. Kruize (D66), de heer J.H. Mastenbroek (SP), de heer H.A. Meendering (GroenLinks), de heer H. Miedema (GroenLinks), de heer A.J. Nolles (GroenLinks), de heer M. Oosterhuis (VVD), mevrouw A.T.G. Poort (SP), de heer D. Ram (PVV), de heer M.S. Scheffers (Groninger Belang), de heer H.L.A. Schijf (D66), de heer A. Schmaal (Groninger Belang), de heer C.M.C. Șerbănescu-Kele (SP), de heer J.K. Star (CDA), de heer G.J. Steenbergen (ChristenUnie), de heer R. Visser (PvdA), mevrouw J.C. Voerman (PvdD), de heer R.W. de Wit (CDA), de heer J. Wolters (SP), mevrouw K. de Wrede (PvdD), de heer B. Zwieters (Partij voor het Noorden), de heer mevrouw E.M. Wulfse (VVD), de heer T. Zwertbroek (D66)

Afwezig: mevrouw D. de Haas (PvdA), mevrouw H.M. Oudman-Dam (ChristenUnie)

Aanwezige leden Gedeputeerde Staten: de heer P.H.R. Brouns, de heer E. Eikenaar, mevrouw F.Q. Gräper-van Koolwijk, mevrouw N. Homan-Brinkman, de heer H. Staghouver

Afwezig: ---

1. Opening en mededelingen

De VOORZITTER: Dames en heren, bent u er klaar voor? Dan gaan we beginnen. Dan open ik de vergadering, hartelijk welkom. We zijn geheel voorgelicht zonet over de Warme Truien Dag en dat betekent dat we ook echt geladen kunnen beginnen aan het debat – en voldoende opgewarmd ook.

2. Regeling van werkzaamheden en vaststelling agenda

De VOORZITTER: En dan staat verder de vraag centraal wat voor soort boodschap u meegeeft aan elkaar en aan het College. De regels voor de vorm van het debat zijn vorige week in het presidium besproken en opnieuw bekrachtigd. Ik neem me voor om namens u daar ook scherp op te zijn vandaag en u hier en daar te herinneren aan de afspraken die we daarover hebben gemaakt. Natuurlijk moeten er ook vandaag weer een heleboel dingen gewoon worden besloten door de Staten, dus wij kijken daarnaar uit.

Hoe gaan we dat agendatechnisch doen? Er zijn allereerst vier bespreekpunten, waarvan één motiedebat. Dan zijn er twee voorstellen vreemd aan de orde en we kijken straks even of die een plek kunnen gaan krijgen in die orde en er zijn drie hamerstukken. Dat is de collectie voor vandaag.

Voordat die voorstellen daadwerkelijk agendapunten worden – u weet dat –, is er steun vereist van eenderde van de leden van de Staten die vandaag aanwezig zijn. De fractie van Groninger Belang stelt vandaag twee onderwerpen voor om erbij te zetten op de agenda. De heer Scheffers.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Het onderwerp betreffende het schadeprotocol willen we bij dezen graag intrekken. Daar gaan we het een later moment nog een keer over hebben.

De VOORZITTER: Dat zijn altijd welkome boodschappen. Dan corrigeer ik mijzelf: de fractie van Groninger Belang heeft één voorstel dat die fractie op de agenda wil zetten: dat is het onderwerp 'afwikkeling van de aangenomen Statenmoties'. Wie is er voor de toevoeging van dat punt aan de agenda? Mevrouw Wulfse.

Mevrouw WULFSE (VVD): Ik had het graag even willen zeggen voor de stemming, maar dat ging net te snel. Ik had willen zeggen dat de afwikkeling aangenomen Statenmoties een heel goed onderwerp is, maar de VVD wil eigenlijk voorstellen om dat eerst in het presidium te bespreken. We vinden het wat minder geschikt voor een debat in de Staten.

De heer ENGELKENS (PvdA): Daar kunnen wij ons wel bij aansluiten.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Wij vinden eigenlijk dat er zo weinig mogelijk dingen besproken moeten worden in het presidium. Wij houden van debatten in het openbaar, dus wat ons betreft mag dit gerust besproken worden in deze vergadering.

De heer MASTENBROEK (SP): Wij vinden het op inhoud misschien niet zo'n heel goede plek, wij zien niet zo goed wat we gaan bespreken. Maar als iemand een agenderingsverzoek doet, dan is het goed gebruik in mijn fractie om dat gewoon mogelijk te maken.

De heer ZWERTBROEK (D66): Ja, ik kan me wel vinden in de woorden van mevrouw Wulfse zonet, maar tegelijkertijd voelt mijn fractie ook niet een enorme behoefte om het debat te blokkeren. Maar ik vind het wel een terechte opmerking die is geplaatst.

De VOORZITTER: Kan ik dan vaststellen dat dit in ieder geval meer dan veertien stemmen heeft om het hier te gaan behandelen? Dan gaan we het behandelen.

In het presidium hadden we bedacht: vijf minuten spreektijd voor alle fracties; dat zou leiden tot twintig minuten voor het College. Kunt u dat dragen? De heer Visser.

De heer VISSER (PvdA): Nog even bij het vorige punt: wordt dat 3.E dan?

De VOORZITTER: Ja, ik was van plan om het dan achter aan de agenda te parkeren.

De heer VISSER (PvdA): Dank u wel.

De VOORZITTER: U gaat akkoord met de spreektijd, zie ik. Dan doe we dat zo en dan wordt het vast een mooie vergadering.

Een vergadering waarin mevrouw Oudman met node gemist wordt: zij heeft gemeld dat zij vandaag niet kon komen. En een vergadering waarbij de heer Van Kesteren verwacht, na de lunch aanwezig te kunnen zijn. Ik zou zeggen: laten we hem eens verrassen en hem gewoon eens voor niks laten komen.

In de lunchpauze mogen de fractievoorzitters nog op de foto voor het jaarlijkse feitenboekje. En verder barst het van de cameraploegen. Eentje heeft te maken met een eigen film, geloof ik, van de VVD-fractie en er was ook iets aangekondigd over een cameraploeg in relatie tot jongeren. Dus mocht u camera's zien met een verdacht grote belangstelling voor de jongere Statenleden, voelt u zich niet gepasseerd dan: dat heeft dan met het onderwerp te maken. De heer Engelkens.

De heer ENGELKENS (PvdA): Nog één puntje: Dominique, ons Statenlid, is ook niet aanwezig vandaag – mevrouw De Haas, bedoel ik.

De VOORZITTER: Wij noteren dat mevrouw De Haas helaas ook niet aanwezig kan zijn.

3. Bespreekpunten

A. De Toestand van Natuur en Landschap

De VOORZITTER: Zullen wij eens naar de bespreekpunten dan? Die beginnen met 3.A, 'De Toestand van Natuur en Landschap'. Er is een brief van het College over de toestand van de natuur behandeld in de Commissie Ruimte van 10 januari. Onze inwoners konden in de kerstvakantie hun mening geven over natuur en landschap en hun omgeving. Dat leverde, waarschijnlijk vanwege de feestelijke stemming tijdens de kerstdagen, veel respons op op het digitale platform 'Kiezen voor Groningen'. We telden meer dan 500 reacties, net als voor de zomer op het online platform over de OV-knooppunten.

We hebben daarover gewoon een volledig debat in twee termijnen, dus het lijkt me mooi om als eerste het woord te geven aan de fractie van de SP. Mij is aangekondigd dat mevrouw Poort dan het woord tot ons gaat richten en dat is een bijzonder moment, want het is haar *maidenspeech*.

Mevrouw POORT (SP): Ik sta hier voor de eerste keer als woordvoerder en dat is best spannend, moet ik zeggen. Om te beginnen wil ik stellen dat ik me erg vereerd voel dat ik hier mág staan. Want het is toch niet niks: lid zijn van zo'n deftige constellatie van uiteenlopende politieke partijen in de Staten van Groningen. Ik ben daar eigenlijk best trots op.

En dan nu 'De Toestand van Natuur en Landschap' in onze mooie provincie. Dat dit onderwerp de mensen in onze provincie aan het hart gaat, blijkt wel uit de vele reacties die via het digitale platform 'Kies voor Groningen' zijn binnengekomen. De reacties waren uiteenlopend, maar over het algemeen best positief te noemen.

De SP-fractie vindt dat de provincie op de goede weg is. Wij zien en waarderen dat er ongelooflijk veel werk is verzet om daar te komen waar we nu zijn. Toch is de SP-fractie van mening dat de natuur in onze provincie in haar geheel in een fragiel evenwicht verkeert. Net als elders in het land, want het is natuurlijk geen natuur in de ware zin van het woord, maar netjes aangelegd en in stand gehouden door hier en daar fors in te grijpen. En dat kan natuurlijk ook niet anders.

Maar als je zo fors in kan grijpen, zoals bijvoorbeeld bij de ganzen en de beverrat om de aantallen te decimeren, dan zou je toch ook op dezelfde omgekeerde wijze in moeten kunnen grijpen. Bijvoorbeeld: bij de bescherming van de bijenstand of de vermindering van het gebruik van schadelijke gewasbestrijdingsmiddelen. Wij vinden dan ook dat de provincie goed doet door in te zetten op natuurinclusieve landbouw, maar een tandje meer op dit gebied zou de provincie niet misstaan. Het zou naar onze mening de weidevogelstand en de vogelstand in zijn algemeenheid, dus ook buiten het NNN, kunnen verbeteren. De SP-fractie is dan ook blij met de toezegging dat de gedeputeerde zich in wil zetten voor onderzoek en experiment naar duurzame alternatieven voor gewasbescherming.

Wij betreuren het ten zeerste dat de Europese Commissie heeft besloten om glyfosaat nog vijf jaar toe te laten als onkruidverdelgingsmiddel. Wat dat betekent voor onder andere de bijenstand, kan eenieder voor zich invullen. Het is voor ons een reden temeer om stevig in te zetten op ontmoediging van gebruik van deze middelen. Daarnaast vindt de SP het terugdringen van stikstofuitstoot door grootschalige veeteelt en intensieve varkenshouderijen zeer belangrijk. De SP is voor het fors investeren in natuurinclusieve landbouw en biologische rund-, varkens- en pluimveehouderijen. Laten we van Groningen niet alleen een groene energie-, maar ook een biologische landbouw- en veeteeltprovincie maken.

Dan het Groninger landschap. Dit landschap is uniek in zijn soort: uitgestrekte polderlandschappen met eindeloze vergezichten, dijken en rivieren, dorpen en wierden en dat alles gelardeerd met uitgestrekte natuurgebieden. En natuurlijk zijn er ook hier aandachtspunten die de moeite waard zijn om op te pakken, zoals herstel en bescherming van houtsingels. Maar zoals we hebben begrepen, gaat het ook gebeuren en dat waardeert mijn fractie zeer. Het stemt ook mij persoonlijk blij, omdat het Groninger landschap – ons aller Groninger landschap, waar we zo trots op zijn – absoluut de moeite waard is om in stand te houden en te beschermen met alles wat binnen onze mogelijkheden ligt.

En ten slotte ziet de SP-fractie uit naar de volgende evaluatie van 'De Toestand van Natuur en Landschap' in de provincie Groningen met een compleet rapport, waarin zowel flora als fauna uitgebreid aan bod zullen komen. [Applaus voor de *maidenspeech* van mevrouw Poort.]

De VOORZITTER: Dank u zeer, mevrouw Poort, ik feliciteer u met uw bijdrage in ons gezelschap en ik hoop dat er nog een hoop mogen volgen.

De heer Van der Goot meldde zich non-verbaal en non-verbaal kreeg ik ook nog de boodschap daarbij door dat ook zijn betoog een *maidenspeech* is. Klopt dat? U ziet er al zo ervaren uit. Maar ik geef u het woord.

De heer VAN DER GOOT (PvdA): Vandaag spreken we over het Groninger landschap, dat zo liefdevol wordt bezongen door ons Groninger icoon Ede Staal. Sinds zijn dagen moeten we helaas constateren dat het er niet beter op is geworden wat het landschap betreft – integendeel. We zien dat het landschap in een glijvlucht van achteruitgang terecht is gekomen: dat heeft niet alleen consequenties voor de schoonheid van het landschap, maar ook voor de biodiversiteit: de achteruitgang van weidevogels, insecten en dergelijke is alarmerend. Hoewel wij het beleid van de gedeputeerde kunnen waarderen en de weg die hij heeft ingeslagen, kunnen ondersteunen, ontbreekt het in het voorliggende stuk het gevoel van urgentie dat de Partij van de Arbeid wél heeft. De resultaten in de gebieden voor de ontwikkeling en het herstel van natuurwaarden geven bemoedigende resultaten te zien. We stuiten echter op grote gebieden in de provincie waar de achteruitgang sluipenderwijs doorgaat.

En ja, wij kunnen er niet onderuit: we hebben het dan over de landbouwgebieden. De landbouwgebieden in onze provincie zijn ingericht om een zo hoog mogelijke productie te halen en wel op een zo efficiënt mogelijke manier. Onze fractie begrijpt dat en begrijpt ook de weerstand die opgeroepen wordt, wanneer de overheid in moet grijpen om bij te sturen. Het was voor mij dan ook een verheugend geluid te horen uit de agrarische sector van veelal jongere boeren die zeiden – en die citeer ik uit persberichten: “Wij kunnen ons bedrijf niet langer voeren met de rug naar de maatschappij. Wij moeten toe naar een meer natuurinclusieve landbouw.” Het is goed om te weten dat ook in de agrarische sector het besef ontstaat dat grenzen zijn bereikt – zoniet overschreden.

Ook hebben wij de indruk dat bijvoorbeeld in het zuidelijke Westerkwartier er in zijn algemeenheid bereidheid tot samenwerking bij agrariërs bestaat. ‘In zijn algemeenheid’? Ik heb daar toch wel eens een tumultueuze vergadering meegemaakt. Hoewel deze geluiden nog niet algemeen zijn, geven ze de hoop dat we het samen kunnen doen in plaats van uit schuttersputjes op elkaar te schieten.

Naar ons oordeel is het herstel van het geschonden Groninger landschap en de biodiversiteit moeilijk, zoniet onmogelijk, als de bedrijfsvoering van de agrarische sector niet op een natuurinclusieve c.q. biologische wijze gebeurt waarbij rekening wordt gehouden met de historische ontwikkeling van het Groninger landschap, uitgaande van de Belvédère-filosofie in plaats van de biljartlakenfilosofie. Van de gedeputeerde zouden wij graag willen weten of hij wil inzetten op natuurinclusieve landbouw, daarvoor bestaande regelingen die omschakeling naar biologische landbouw bevorderen, uit te breiden en te prioriteren en voorts nieuwe regelingen in het leven te roepen. Een ombuiging van gangbare landbouw naar natuurinclusieve landbouw is een goede aanzet, naast andere maatregelen tot herstel van onze geschonden provincie. [Applaus voor de *maidenspeech* van de heer Van der Goot.]

De VOORZITTER: Dank u zeer. Ik feliciteer namens u alleen ook de heer Van der Goot met zijn eerste bijdrage in de Staten van Groningen. En ook bij hem reken ik op meer.

Dan de eerste niet-*maidenspeech* vandaag – dat is ook eigenlijk een primeur – en daarvoor geef ik voor het CDA het woord aan de heer Star.

De heer STAR (CDA): Wat een toestand, die ‘Toestand van Natuur en Landschap’. We hebben een rapportage ontvangen over de stand van zaken en naar aanleiding van grondig onderzoek en die rapportage is prettig leesbaar. Een publieksvriendelijke actie om via ‘Kies voor Groningen’ te horen wat er leeft onder de Groningers: ook dat was een goede actie. In de commissie heb ik het ook al aangehaald: we hebben met elkaar de neiging om kersen te gaan plukken. Maar het gaat hier niet om die kersen, het gaat om het totaaloverzicht van de natuurontwikkeling en hebben we dat totaaloverzicht met dit rapport bereikt? Ik vraag het me af. Zijn we er met dit rapport? Het antwoord is ‘nee’.

Kijken we naar de landelijke trend – zeg maar de landelijke toestand –, dan doen we het niet slechter dan in de rest van het land. In de commissie heb ik ook aangegeven, dat we daarmee nog steeds niet tevreden kunnen zijn. En hoe kunnen we dat verbeteren? Door integraal beleid te

organiseren. *'De reageerders herkennen'* – dat is een citaat – *'en erkennen de dynamiek van onze samenleving in het landschap en de ontwikkeling van de natuur.'* De stelling is geponeerd door de reageerders: *'Natuurontwikkeling is geduld.'* En als CDA delen wij dit standpunt.

Tegelijkertijd zien we dat vanuit verschillende belangen niet altijd de goede keuze wordt gemaakt voor de natuur of dat we met elkaar een beetje gaan compenseren. Het CDA vindt het daarom belangrijk dat er op gebiedsniveau maatwerk wordt nagestreefd, samen met de inwoners, gebruikers, beheerders en genietters van de natuur. Maatwerk, zoals in het Weidevogelmanifest van vorig jaar. Natuur- en landbouworganisaties die elkaar vinden en samen bepalen wat goed is voor de ontwikkeling. Logisch dat de gedeputeerde dat omarmt in de media.

Gisteren hebben we gehoord en kunnen lezen dat het College een aantal plannen heeft vastgesteld in de ontwerpfasen. Wij zijn benieuwd welke ontwikkelingen daarin zitten en of de gedeputeerde nog meer van dit soort pareltjes kan aanbieden zoals het Weidevogelmanifest.

De heer KAMMINGA (D66): Ruim 500 reacties kwamen binnen op het discussieplatform 'Kies voor Groningen', toen we Groningers vroegen naar hun mening over natuur en landschap. Het toont de betrokkenheid van veel Groningers bij die natuur en dat landschap. Veel Groningers maken zich zorgen over de biodiversiteit. We zien dat de bijen, de insecten en de vogels verdwijnen en ook karakteristieke landschappen, zoals de houtsingels in het Westerkwartier of de waterloop in Middag-Humsterland die bijna zonder uitzondering hoog gewaardeerd worden, staan onder druk. En ook wij hier praten vaak over de teruglopende biodiversiteit in onze provincie. Helaas moeten we met deze 'Toestand van Natuur' constateren dat de biodiversiteit achteruit is gegaan de afgelopen decennia: dat is geen nieuws maar het laat ons opnieuw zien dat we alle zeilen bij moeten zetten in ons natuurbeleid. Dat we er hard voor moeten werken om te zorgen dat de weidevogels zoals de grutto en de Kievit niet helemaal verdwijnen. Dat de koloniebroeders op het Wad kunnen blijven broeden en dat de verschillende landschappen hun eigen karakter behouden.

D66 ziet ook in dat de overheid dat niet alleen kan en vindt het belangrijk dat de provincie optrekt met de gemeenten en de bedrijven, boeren en inwoners. Natuur stopt namelijk niet aan de rand van een natuurgebied en iedereen heeft of kan invloed hebben op die natuur, doordat we er wonen, werken en/of recreëren. Overal leven dieren en groeien planten langs en in akkers en weilanden, bermen en tuinen. Om alle partijen te betrekken is het belangrijk om een duidelijk verhaal te vertellen over wat we allemaal moeten doen als het op natuur en landschap aankomt.

En volgens D66 doen we dat op dit moment niet. Momenteel is de informatie over onze natuur, natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer allemaal versnipperd over verschillende organisaties en daarmee verschillende websites. Wat D66 betreft gaan we ervoor zorgen dat dat allemaal op één website terechtkomt. Ik noem een voorbeeld: als je in het Westerkwartier woont en daar hebben de meeste mensen met een beetje land wel wat natuur in hun beheer. Immers, iedereen heeft daar wel een houtsingel om de hoek. Als je daar iets wilt doen aan het beheer, kom je, als je gaat zoeken op internet, in eerste instantie bij de provinciewebsite uit waar beleid staat. In tweede instantie kom je op Landschapsbeheer Groningen uit, waar je wat informatie vindt over verschillende projecten. Al je doorzoekt op dat moment, dan zou je bij Gebiedscollectief Groningen-West uitkomen waar je misschien terechtkunt met een subsidieaanvraag. Oftewel, het is nogal ingewikkeld om die informatie te vinden voor inwoners. Daarom dienen we als D66 samen met de VVD en de SP de volgende motie in.

De VOORZITTER: Die ga ik traditiegetrouw voorlezen. Dat is de motie met nummer 338 met als titel 'Betrek Groningers bij de Groninger natuur', ingediend door de fractie van D66, mede namens de fracties van de VVD en de SP:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 13 december 2017,
Constaterende dat

- natuur niet stopt aan de rand van een natuurgebied en naast professionele organisaties ook inwoners van de provincie Groningen nauw betrokken zijn bij natuur- en landschapsbeheer;
- het College van Gedeputeerde Staten in het Collegeakkoord heeft aangekondigd, de natuurbeleving van de Groninger te willen stimuleren en Groningers actief te betrekken bij het toezicht op en onderhoud van natuur;

Overwegende dat

- uit 'Kies voor Groningen' blijkt dat veel Groningers betrokken zijn bij het landschap en de natuur in de provincie;

- het Groningers niet gemakkelijk wordt gemaakt om informatie over de stand van de natuur te vinden, omdat deze informatie versnipperd wordt aangeboden door de verschillende organisaties die zich bezighouden met dit onderwerp;
- naast natuur- en landschapsorganisaties ook particulieren een rol kunnen spelen in het beheer van landschap en natuur;
- de betrokkenheid van Groningers bij de natuur en het beheer ervan kan worden vergroot als de informatievoorziening over het onderwerp beter georganiseerd wordt;

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op om:

1. samen met natuur- en landschapsorganisaties en aan de hand van bestaande informatiebronnen, een plan voor een digitaal platform te ontwikkelen waar inwoners informatie, actuele ontwikkelingen en kansen om zelf betrokken te worden bij toezicht en onderhoud kunnen vinden op het gebied van natuur, landschap en het beheer ervan in de provincie Groningen;
 2. dit plan vóór de behandeling van de Begroting 2019 voor te leggen aan Provinciale Staten;
 3. binnen de bestaande natuurbudgetten uitvoering te geven aan deze motie;
- En gaan over tot de orde van de dag!

De heer KAATEE (PVV): Ik heb even een informatief vraagje. Ik begreep dus van de collega van D66 dat het soms best lastig is om op de goede website te komen en daar de goede informatie te vinden. Heeft D66 ook informatie gekregen van burgers of organisaties, dat zij dit als een probleem ervaren?

De heer KAMMINGA (D66): Dat hebben we. Volgens mij kun je dat ook lezen als je door de reacties op 'Kies voor Groningen' heen leest: dan krijg je toch het gevoel dat mensen allemaal een mening hebben, graag willen meedenken met natuurbeleid, maar dat niet precies duidelijk is wat er nu gebeurt in Groningen. Ik weet dat we onszelf niet met Drenthe moeten vergelijken als het om natuur gaat, maar als je kijkt naar de website die Drenthe heeft, 'Heel Drenthe zoekt', dan wordt daar kraakhelder uitgelegd wat er naast natuurbeheer ook aan agrarisch natuurbeheer gebeurt.

Ik kom zelf uit het houtsingelgebied – net volgens jullie waarschijnlijk aan de verkeerde kant van de grens – en in dat gebied praat ik veel met mensen en merk ik ook dat men wel weet dat er iets leeft en dat dat iets belangrijks is, die houtsingels. Maar als het even uitkomt, worden ze toch weggehaald, want ze weten niet precies waarom zij belangrijk zijn. dus ik denk dat het ook met een bepaalde trots te maken heeft op een bepaald gebied, die je met z'n allen moet hebben en die je met een dergelijk portaal zou kunnen realiseren.

De heer KAATEE (PVV): Dank voor het heldere antwoord en de houtsingels gaan ons ook zeer aan het hart.

De heer KAMMINGA (D66): Ik wilde voorts nog vertellen dat ik uit het houtsingelgebied komt, daar trots op ben en ik vind dat we dat met z'n allen moeten beschermen. Maar dat heb ik daarnet al in mijn reactie gedaan, dus ik hoop op brede steun voor de motie.

De heer KAATEE (PVV): We hebben kennisgenomen van het rapport 'De Toestand van Natuur en Landschap in de provincie Groningen'. Het is een werkstuk dat de complimenten verdient. We lezen daarin dat met name groeiende steden en ontwikkelingen in de landbouw zorgen voor de druk op natuurwaarden in heel Nederland en dat de situatie in Groningen niet anders is. Ook de PVV is bezorgd over deze ontwikkelingen en is verheugd dat de situatie in het Natuurnetwerk beter is. Hoewel naast mensachtigen vooral vogels slachtoffer zijn van de energietransitie, zijn er gelukkig vooral rond het Zuidlaardermeer en het Roegwold positieve ontwikkelingen op vogelgebied. Opvallend genoeg deed de tureluur het buiten het Natuurnetwerk het beter dan erbinnen. Zoals bekend heeft onze partij wel wat met vogels en echt niet alleen met meeuwen. *'Free as a bird'*: dat spreekt ons aan.

Over het landschap lezen we dat *'volgens de meetgegevens de openheid'* – en ik citeer nu: *'in de afgelopen jaren iets is afgenomen, met name aan de randen.'* Einde citaat. Over de oorzaak lezen we niets en we vragen ons af of dat iets met de energietransitie te maken zou kunnen hebben. Een energietransitie die als het aan het College ligt nog veel verder over onze provincie uitgerold zal worden en waar nog veel meer mensen, vleermuizen, vogels en landschappen het slachtoffer van zullen worden, zonder dat het maar in de verste verte een oplossing biedt voor de gaswinning in Groningen. Om die naar een veilig niveau te brengen, zijn andere maatregelen nodig. Laat Groningen na de aardgasellende niet ook nog eens de dupe worden van de windturbine-ellende. Stop toch eindelijk met het spagaatbeleid waar we helemaal 'tureluurs' van worden.

De heer MIEDEMA (GroenLinks): In de Commissie RNL hebben we uitgebreid gesproken over het rapport 'De Toestand van Natuur en Landschap Groningen 2017' en over de reacties op de provinciale website hierop – een mooi initiatief trouwens, die provinciale website, met veel reacties. De belangrijkste conclusie uit het rapport en ook de reacties: het gaat slecht met de vogels en planten in het agrarisch gebied. In de natuurgebieden gaat het gelukkig wel goed, mede dankzij de natuurontwikkeling in Midden-Groningen en rond het Zuidlaardermeergebied.

Wat kunnen we vanuit de Staten doen aan het feit dat het zo slecht gaat in het agrarisch gebied? Het minste wat we kunnen doen is het steunen en actief meewerken aan het Weidevogelmanifest en straks het Actieplan Weidevogels waar een reeks natuur- en landbouworganisaties in Groningen aan werkt. Het Actieplan Weidevogels ligt er nog niet, maar de hoofdlijnen van het plan zijn al wel bekend, want die vloeien voort uit het Weidevogelmanifest, dat vorig jaar is gepresenteerd. De gedeputeerde heeft zijn waardering al uitgesproken voor dit initiatief, maar de fractie van GroenLinks vindt het belangrijk dat ook vanuit de Staten een signaal wordt afgegeven dat we dit initiatief belangrijk vinden en dat we ook de weidevogels in het agrarisch gebied belangrijk vinden. Vandaar dat we de volgende motie indienen.

De VOORZITTER: Dat is de motie met nummer 339 met als titel 'Meewerken aan Actieplan Weidevogels', ingediend door de fractie van de GroenLinks:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018,
Constaterende dat

- uit het rapport 'Toestand natuur en landschap in Groningen 2017' blijkt dat het op de meeste plaatsen nog steeds slecht gaat met de weidevogels in Groningen;
- bij de reacties op de website 'Kies voor Groningen' bij het onderwerp natuur en landschap veel reacties waren van mensen die zich zorgen maken over de achteruitgang van de weidevogels in Groningen;
- de weidevogels op termijn uit grote delen van de provincie Groningen dreigen te verdwijnen;
- een groot aantal natuur- en landbouworganisaties in 2017 een Weidevogelmanifest heeft vastgesteld om de weidevogels in Groningen te behouden;
- de hierboven genoemde organisaties bezig zijn met het opstellen van een Actieplan Weidevogels, waarin een groot aantal maatregelen worden genoemd die ervoor kunnen zorgen dat de weidevogels in Groningen behouden blijven;

Overwegende dat

- de provincie Groningen het niet kan laten gebeuren dat de weidevogels uit de provincie verdwijnen;
- de provincie zich positief heeft uitgelaten over het Weidevogelmanifest;
- het nemen van maatregelen om de weidevogels in Groningen te behouden, goed aansluit bij de inzet van de provincie op natuurinclusieve landbouw;

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op om:

1. actief mee te werken aan de uitvoering van het in 2018 te verschijnen Actieplan Weidevogels van een groot aantal natuur- en landschapsorganisaties in Groningen;
2. Provinciale Staten vóór eind 2018 te informeren op welke manier wordt meegewerkt aan de uitvoering van het Actieplan Weidevogels;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Allereerst: ik snap waar de heer Miedema naartoe wil. Alleen vraag ik me af of dit het geschikte moment is om een dergelijke motie aan te nemen. Want u geeft zelf al aan dat het Actieplan er nog niet is, u geeft wel aan dat u al weet wat de hoofdlijnen zullen zijn. Maar ik vraag me af of je niet eerst moet afwachten tot je concreet weet wat dat Actieplan is, voordat we worden opgeroepen om daar actief aan mee te gaan werken.

De heer MIEDEMA (GroenLinks): De hoofdlijnen van de maatregelen die in het Actieplan komen, zijn in feite al bekend omdat die in dat Weidevogelmanifest staan. Dus wat dat aangaat is het qua hoofdlijnen wel bekend wat er in dat Actieplan komt te staan. Het is alleen nog een kwestie van uitwerking waar we precies wat gaan doen en hoe dat gefinancierd wordt. Dus wat dat aangaat weten we wel op hoofdlijnen wat we gaan doen en daarnaast hebben we nu het rapport 'De Toestand van

Natuur en Landschap' voor ons liggen, waarin de conclusie wordt getrokken dat het heel erg slecht gaat met de weidevogels in de provincie Groningen. En ik vind dat we daar op dit moment als Staten ook een conclusie uit moet trekken en zeggen dat we dat gewoon niet goed vinden en we daar iets aan willen doen. Ik denk dat we op deze manier, door deze motie aan te nemen, dat signaal afgeven.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Maar ontnemt u ons zo dan niet de mogelijkheid om op een later moment, indien blijkt dat bijvoorbeeld details als de financiering op een manier worden voorgesteld die ons eigenlijk niet past, daarop terug te komen?

De heer MIEDEMA (GroenLinks): Dat Actieplan Weidevogels wordt niet door de provincie vastgesteld, maar door inderdaad een groot aantal natuur- en milieuorganisaties. Dus ik denk niet dat we daar direct vanuit de Staten wijzigingen in kunnen aanbrengen. Wat er wél gaat gebeuren is dat we natuurlijk een reactie krijgen op dat rapport, hoe we daarmee om zullen gaan. En in feite geeft deze motie daar een voorzet aan, om daar positief aan mee te werken. Dat betekent niet dat je alles moet overnemen, qua geld moet je ook kijken wat er wel en wat er niet kan. Dus daar geeft deze motie in principe nog genoeg ruimte voor.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, in het kader van het Actieplan Weidevogels wordt er ook gekeken naar de rol van predatie. Het is natuurlijk zo dat er in de afgelopen tien jaar al heel veel vossen en zwartgesnavelden het loodje hebben moeten leggen door jagers vanwege de nadruk op het behoud van weidevogels. Nu is mijn vraag aan u: vindt u in het kader van het behoud van de weidevogels het nog steeds gerechtvaardigd dat vossen en kraaien worden doodgeschoten, terwijl steeds meer bekend is over het feit dat dat juist nadelige gevolgen voor het behoud van weidevogels? En kunt u wat vertellen over wat er in het Actieplan komt te staan over predatie? Want dat is inderdaad nog niet heel gemakkelijk te vinden. U hebt zich daar vast in verdiept.

De heer MIEDEMA (GroenLinks): Het aanpakken van de predatie van weidevogels is denk ik een klein onderdeel van het Weidevogelmanifest. Er is aandacht voor, maar hoe je precies gaat doen, kan ook gewoon per gebied verschillen. Op de ene plek is er meer predatie dan de andere, het gaat soms ook om andere predatoren. Dus je kunt daar niet een algemene aanpak voor vaststellen dat we overal de vossen of de kraaien moeten gaan bejagen en afschieten danwel hun nesten vernielen. Dus dat is ook een kwestie van maatwerk hoe je dat gaat aanpakken. Wat ons betreft sluiten we inderdaad op plekken waar veel weidevogels zijn en waar heel veel predatie is, het bejagen niet uit. Dus dat is de mening van GroenLinks.

In feite geeft deze motie wel een indruk op hoofdlijnen. De aanpak van predatie is maar een klein onderdeel van het hele plan. Dus als je deze motie afwijst alleen vanwege de predatie, dan laat u volgens mij wel de weidevogels heel erg in de steek.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, wij hebben bij de behandeling in de commissie uitgebreid uitgeweid over het feit dat de wintervoedselveldjes in deze provincie vaak gebruikt worden door jagers als een handige verzamelplek voor dieren, waar ook vrij te bejagen soorten op zoek naar voedsel zijn en die daar dan ook vervolgens in groten getale gedood worden door jagers. Wij zijn bang dat dit Weidevogelmanifest, alhoewel sympathiek, ook voor een groot deel als schaamlap zal fungeren, terwijl het *business as usual* is bij landbouwers. Maar we steunen wel een beetje het Weidevogelmanifest, we doen er wel wat aan. En zeker uw woorden maken mij toch bang voor het feit dat dit Weidevogelmanifest een nieuwe impuls zou kunnen geven aan de jacht. U zegt: "Ja, we moeten iets aan de weidevogelstand doen, het staat ook in het Weidevogelmanifest."

De VOORZITTER: Mevrouw De Wrede, u was onderweg om een vraag te stellen, vermoed ik?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Kunt u die angst bij mij wegnemen?

De heer MIEDEMA (GroenLinks): Ik sluit niet uit dat er niets vanuit het Weidevogelmanifest en vanuit het Actieplan gedaan zal worden aan predatie: dat sluit ik niet uit. Daar zijn we het gewoon ook wel mee eens. Dat is ook een beetje afhankelijk van hoe je dat precies invult.

Een andere manier om de achteruitgang in de natuurwaarden in het agrarisch gebied tegen te gaan, is het omschakelen naar de natuurinclusieve landbouw. De SP- en de Partij van de Arbeid-fractie hadden het daar al over. Dus een vorm van landbouw waarbij niet alleen gelet wordt op de

maximale productie, maar ook op de biodiversiteit. GroenLinks pleit hier allang voor en gelukkig blijkt dit steeds meer aan te slaan, ook bij de landbouwsector. De provincie Groningen is al bezig met het stimuleren van pilots en onderzoeken op dit gebied en wat ons betreft gaan we daar ook stevig mee door.

Tot slot hoorde ik een opmerking van een toeschouwer bij het debat in de commissie over 'De Toestand van Natuur en Landschap', dat er zo weinig aandacht was besteed aan de natuur in het Waddengebied en dat het ook daar niet goed gaat met bijvoorbeeld de kolonievogels op de kwelders. De aantallen broedvogels op de kwelders zijn sterk gedaald en er zijn twee zaken: aan de ene kant stevige predatie door met name de vos en aan de andere kant steeds vaker hoge stormvloed in het voorjaar, waardoor nesten wegspoelen. Aan het tweede punt kunnen we niet zo heel veel doen, behalve een stevig klimaatbeleid neerzetten – daar zijn we al mee bezig. De predatie van kolonievogels op de kwelders kunnen we echter wél aanpakken door plaatsen waar kolonies zich vestigen, vroegtijdig af te zetten met stroomdraad. Op andere plekken is al bewezen dat dit echt helpt. Is de gedeputeerde bereid om te kijken naar de mogelijkheden van het afzetten van broedkolonies op de kwelders met stroomdraad? Dit natuurlijk in samenspraak met de beheerders van het gebied.

De VOORZITTER: Voordat ik het woord geef aan de volgende spreker, wil ik even 'schoolmeesteren'. We hebben afgesproken dat we spreken via de voorzitter en daar ben je niet mee klaar door te zeggen 'voorzitter' en daarna het woord 'u' heel vaak te gebruiken, want dan doet u alsof ik dat allemaal gedaan heb, hè? Het is een kunstje en het vergt even oefening, maar het is denk ik goed om dan even te zeggen: "Voorzitter, de heer Miedema doet dit en dat..." Dit valt me permanent op en ik vond dat ik er deze keer iets meer worden aan moest wijden, want we kunnen het heus wel. En dat gaan we merken bij de bijdrage van mevrouw De Wrede, denk ik: die geef ik het woord.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): In tegenstelling tot normaliter begin ik met de behandeling van de motie van andere partijen, D66, VVD en SP. Dat vinden wij een sympathieke motie, die zullen we ook steunen. Natuurlijk is het belangrijk dat in de natuurgebieden voldoende rust wordt gecreëerd, maar ook mensen hebben natuur nodig en juist ook meer kennis van de natuur. En bewustwording zal in ons land de natuur kunnen steunen.

De wintervoedselveldjes: daar heb ik het zonet ook even over gehad. De gedeputeerde heeft ons toegezegd, de agrarische collectieven te gaan spreken. Dat is nog niet gebeurd, we hebben er verder nog geen nieuws over. We zullen daar in de toekomst waarschijnlijk op terugkomen. Wat ons zorgen baart is dat binnen deze agrarische collectieven ook veel jagers zitten – ook in het bestuur. Wij zijn angstig voor het gebruik in die wintervoedselveldjes. Ook over de sleepslang is er nog geen nieuws en daar zullen wij eventueel op terugkomen.

Het Weidevogelmanifest: nou, daar heb ik het zonet ook even over gehad. Ja, het is een sympathieke poging, maar dieren doodschieten om andere dieren te redden, die wij blijkbaar van een verhevener soort vinden, daar staan wij als Partij voor de Dieren niet achter. En ook dit is iets wat nog wel nadere toelichting vraagt, maar helaas is de spreektijd niet dermate ruim dat ik daar nu heel ver op in kan gaan.

De Partij voor de Dieren vindt het in ieder geval belangrijk om ons niet te richten op dit aspect of op dat aspect, maar om ons te richten op het hele systeem. Niet op één soort, maar op de biodiversiteit in het algemeen. Want we kunnen wel de weidevogels willen steunen, maar als we op dezelfde manier doorgaan met de landbouw en schaalvergroting, dan helpt het allemaal helemaal niets. Het moet gewoon helemaal anders. Wij hebben niet de luxe meer om te kiezen voor open zichtlijnen. We moeten kiezen voor natuur, daar waar het mogelijk is. En daarom wil ik graag deze motie indienen.

De VOORZITTER: Dat is de motie met nummer 340 met als titel 'Kale mannen hebben geen luis', ingediend door de fractie van de Partij voor de Dieren:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018,
Constaterende dat

- in bepaalde regio's van onze provincie openheid en zichtlijnen de hoogste prioriteit lijken te hebben;
- bos en andere begroeiing hier als ongewenst worden gezien;

Overwegende dat

- een leeg landschap nauwelijks leefgebied biedt aan dieren en planten;

- bosjes, singels en struikgewas van cruciaal belang zijn, als *stepping stones* tussen natuurgebieden en als fourageer- en rustenclaves in een verarmd landschap;
- meerdere diersoorten en de biodiversiteit in het algemeen ernstig onder druk staan;
- bij wrijving tussen landschap en natuur bevordering van biodiversiteit altijd voorrang zou moeten krijgen;

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

1. een voorstel met concrete maatregelen op te stellen om binnen het landschapsbeleid biodiversiteit de hoogste prioriteit te geven;
 2. dit beleid op zo kort mogelijke termijn door te gaan voeren;
- En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Wij zijn blij met de oprechte poging van dit College om natuurinclusieve landbouw te stimuleren. Wat ons betreft kan dat niet genoeg zijn.

De heer VAN DER POORT (PvdA): Ik zou mevrouw De Wrede willen vragen wat zij onder 'een leeg landschap' verstaat. Ik haal een beetje uit haar motie dat het open Groninger landschap beplant moet worden met singels en bosjes. En nou ben ik een groot voorstander van houtsingels als Westerkwartierder, maar er is ook zo iets als een open landschap. En een open landschap is wat anders dan een leeg landschap en ik zou graag een definitie van mevrouw De Wrede willen horen van wat zij dan onder 'het lege landschap' verstaat zoals dat hier genoemd wordt. Want ook een open landschap is een landschap waar bepaalde dieren hun toevlucht zoeken.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Laat ik antwoorden door te verwijzen naar onze schriftelijke vragen van een tijdje geleden. Er is toen een miljoen subsidie verleend om het open landschap in de provincie Groningen te redden. En dat kwam erop neer dat er bij verschillende dorpen door natuurorganisaties zoals Staatsbosbeheer – dat hier eigenlijk helemaal niet blij mee was, maar dat een beetje werd meegenomen in die besluitvorming – bosjes moesten worden gekapt om de traditionele open zichtlijnen weer open te maken. Nou, die bosjes waren toevallig voor een groot gedeelte ook juist aangelegd voor de biodiversiteit, ook met subsidie, en die moesten toen weer worden gesnoeid. Nou, dat zijn momenten waarop wij 'nee' zeggen. Bosjes moeten niet alleen sneuvelen om open zichtlijnen te creëren. Als het gaat om de verkeersveiligheid wel, maar niet om het abstracte beeld van een landschap, zoals dat in de hoofden van sommige mensen zou moeten zijn, weer terug te brengen.

Het is ook ten onrechte dat er eigenlijk wordt gesproken over het traditionele open Groninger landschap. Wij hadden hier vroeger heel veel bos. Denk maar aan het achtervoegsel '-wold' dat in heel veel dorps- en andere plaatsnamen zit. Het is maar net hoe ver je terug wilt kijken als je het hebt over het open landschap. Wij hebben in onze provincie nog maar 12 procent over van de biodiversiteit van honderd jaar geleden. Dat kunnen we misschien niet allemaal meer herstellen, maar de situatie is gewoon heel nijpend op het gebied van de natuur, met name in onze provincie. Met de ontwikkelingen in de landbouw zijn we bezig, het College is daar goed mee bezig. Dat kunnen we niet allemaal heel snel even bijsturen om die biodiversiteit te kunnen herstellen. Maar het kappen van bosjes of het kiezen voor open zichtlijnen waarbij men een zogenaamde balans wil vinden tussen natuur en traditioneel landschap: daar zijn wij echt aan de natuur – maar in bredere zin ook aan de dieren en eigenlijk ook aan onszelf, alhoewel velen zich dat realiseren – verplicht om te kiezen voor biodiversiteit, voor natuur, voor leefgebied. En niet voor een abstract iets als: 'Ja, zo was het hier vroeger. Zo moet het er eigenlijk wel weer uitzien, want dat hoort zo.'

De heer VAN DER POORT (PvdA): Over het abstracte ben ik het niet helemaal met mevrouw De Wrede eens, maar dat terzijde. Maar ik begrijp hieruit dat mevrouw De Wrede niet zegt dat het Oldambt of het Hogeland volgezet moet worden met houtsingels en met bossen?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Nee, dat zeg ik niet. Nee, het gaat mij echt om de momenten waarop men echt een keuze wil maken. Het is niet zo dat wij oproepen tot een actieve beplanting. Dat mag wel en dat zou in sommige gebieden ook wel goed zijn, maar het is niet zo dat wij zeggen dat heel Groningen moet worden volgestopt met bossen of zo.

De heer VAN DER POORT (PvdA): Dank u wel.

De heer RAM (PVV): Ik heb een verduidelijkende vraag aan de Partij voor de Dieren. Wij hebben een Omgevingsvisie vastgesteld met een Omgevingsverordening en gebieden aangewezen voor waar open landschap is en waar niet. Hoe verhoudt deze motie zich tot de Omgevingsvisie? Kunt u dat verhelderen?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Nou, dat heb ik net eigenlijk wel een beetje duidelijk proberen te maken. Sommige gebieden zullen opener zijn dan andere, maar het gaat ons bijvoorbeeld ook om onderhoudsplannen. Wat we nu vaak zien is dat, om te bezuinigen op onderhoud, één keer in de vijf jaar alles helemaal kaal wordt gemaakt: dan hoeven we er een paar jaar niks meer aan te doen. Dat zouden wij liever anders zien: liever ieder jaar een klein beetje eraf, maar dat je bepaalde bossen, struweel, toch wel dermate aanhoudt dat het een schuilplek biedt voor reeën en hazen. Want in veel gebieden, bijvoorbeeld in de buurt van Vlagtwedde, wordt zoveel gesnoeid door waterschappen en natuurorganisaties dat er eigenlijk geen schuilgebied overblijft voor dieren.

De heer RAM (PVV): Dan heb ik nog wel een vervolgvraag voor de Partij voor de Dieren. Onderhoudsplannen moeten ook gefinancierd worden. U vraagt in feite om extra onderhoud te plegen. Volgens mij kost dat extra geld. Hoe wil de Partij voor de Dieren dat gaan financieren?

De VOORZITTER: Ik vroeg niks, hè? Even voor de goede orde. Het was mevrouw De Wrede.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Het zou kunnen dat indien deze motie op een grondige manier wordt uitgelegd, dat er meer geld nodig is dan in eerste instantie voor extra onderhoud. Tegelijkertijd is het natuurlijk zo dat wij natuurgebieden creëren omdat de diersoorten overal verdwijnen, met name door dat intensieve onderhoud. Daar kan natuurlijk een veel betere balans in worden gevonden. Op het moment dat we op een andere manier met de grond, met ons land, omgaan, hoeven we ook niet zo in te zetten op natuur. Dit omdat er zo'n ontzettend grote tegenstelling is ontstaan in ons land – ook in meerdere gebieden in West-Europa, maar wij zijn daar niet natuurlijk wel heel sterk in geworden – tussen cultuur en natuur. Is dat een beetje een antwoord? We kunnen daar een betere balans in vinden. Dus natuurlijk willen we altijd wel extra fondsen voor natuur- en diervriendelijker onderhoud van de natuur, maar het gaat ons met name om de kanteling van perspectief.

De heer KAMMINGA (D66): Ik krijg toch het gevoel dat mevrouw De Wrede hier de cultuurhistorische kant van het landschap van de afgelopen 100, 150 jaar een beetje aan de kant probeert te schuiven. Maar wat mijn vraag is: wat vinden de verschillende maatschappelijke organisaties van dit plan?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Nou, ik heb daar wel een idee van. Maar ik denk dat het niet aan mij is om nu daar antwoord op te geven, dat kunt u beter aan die organisaties zelf vragen, denk ik.

De heer KAMMINGA (D66): Ik begrijp dat mevrouw De Wrede niet heeft overlegd met de organisaties, zoals Landschapsbeheer en Natuur- en Milieufederatie, over wat voor invloed dat zou hebben op het Groninger landschap?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Nou, daarover hebben wij meerdere keren gesproken. En ik kan u wel een invulling geven. Een organisatie als Groninger Landschap zal het niet eens zijn met deze motie, dat is een club die erom bekend staat dat hij die zogenaamde bestaande cultuurhistorische context van open zichtlijnen graag meer terug wil brengen. Organisaties die echter meer bezig zijn met biodiversiteitsherstel en natuur, zoals Staatsbosbeheer en de Natuur- en Milieufederatie, zullen dit in deze motie geschetste perspectief veel meer ondersteunen. Je zou kunnen zeggen: het is een smaakverschil. Tegelijkertijd is het natuurlijk zo dat dat herstel van natuur en biodiversiteit zo ontzettend belangrijk is voor het in de benen houden van ecosystemen om zaken als plagen en dergelijke in toom te houden, dat ik me afvraag: smaakverschil? Hoe relevant wil je het hebben? Duurzaamheid en voortbestaan van biodiversiteit en dergelijk zijn gewoon veel belangrijker dan esthetische keuzes.

Ik was eigenlijk bijna klaar. We zijn blij met de nadruk die het College legt op de natuurinclusieve landbouw, maar eigenlijk zouden wij eigenlijk graag hard op weg willen naar iets waarvoor wij een andere term willen introduceren, namelijk 'landbouwinclusieve natuur'.

De heer ZWIERS (PvvhN): De natuurontwikkeling in onze provincie gaat de goede kant op: dat blijkt uit de cijfers. Een aantal grote natuurgebieden rond het Zuidlaardermeer, de Onlanden en het Schildmeer zijn hier voorbeelden van. Echter, een aantal gebieden blijft ook achter – dat is ook al genoemd –: de landbouwgronden en de houtsingels in het Westerkwartier en in Westerwolde, waarvoor extra aandacht moet komen. Ik kan me nog herinneren dat ik door de polder reed, toen het braak lag eind jaren tachtig, midden jaren negentig: wat een weide- en andere vogels, wat een biodiversiteit. Misschien zouden wij met een heel goede subsidie in de toekomst bij de agrariërs daar wat kunnen bewerkstelligen in de mooie polders boven de Oldambt, waar de weidsheid heel groot is, om dat weer te bevorderen. Misschien is dat een idee? Ik weet dat het heel veel kost, maar ik kan me nog herinneren dat dat er enorm veel beter voorstond toentertijd.

En vergeet dan uiteraard ook de Wadden niet: de Partij voor het Noorden vindt dit wel een van de grootste uitdagingen – GroenLinks zei het ook al –, vooral in internationaal verband. Hier moet meer in gebeuren om de unieke waarden van dit gebied in stand te houden. Wij geven ook hiermee aan dat de toestand van de natuur niet verbeterd kan worden als er niet nationaal en internationaal naar gekeken wordt. Denk daarbij vooral – de SP gaf het al aan in de commissie – niet alleen aan vogels, maar ook aan de vissen, de marterachtigen en zo zijn er nog veel meer dieren in het kader van de toestand van de natuur. En denk aan de glasalen in zee bij Spanje en Frankrijk. Ook de trekvogels hebben het heel moeilijk: van de 5 miljard vogels die trekken, worden 1 miljard elders in de wereld gedood of gevangen genomen in landen als Frankrijk, Italië, Roemenië en Bulgarije. Maar ook in delen van Noord-Afrika is de jacht op trekvogels vrij. De internationale lobby en handhaving moeten dus veel beter. Frankrijk weet ons ook te vinden met de pulsvisserij, dan zou ik willen vragen: heeft de gedeputeerde hier zicht op internationaal? Wij hebben het naar de provincie toegeschoven gekregen, maar kunnen wij dit ook landelijk en internationaal, Europees, vertalen? Dan wordt de handhaving in landen als Frankrijk, Roemenië en Italië ook beter en dit zijn allemaal landen in de Europese Unie. Dus wij vinden het heel belangrijk dat hier breder gekeken wordt, want als je niet breder kijkt, denk ik dat wij ons best doen en zal er iets verbeteren maar niet zo spectaculair als we internationaal onze maatregelen nemen.

Ik wil nog heel kort iets zeggen over de belangstelling vanuit de bewoners: die was heel positief, per gebied. En ik wil niet opnieuw de discussie doen oplaaien, maar er waren heel veel opmerkingen dat men de hoge obstakels hier in Groningen toch wel hinderlijk vindt. En dan denken wij met name aan de windmolens en de hoogspanningsmasten. In de toekomst zal hier meer rekening mee gehouden moeten worden.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Het woord is aan de gedeputeerde.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb begrepen van u dat er twintig minuten spreektijd zouden zijn voor het College. En ik doe maar een voorschot: dit onderwerp is zo belangrijk dat ik denk ik negentien minuten ga opsouperen. Dus helaas, collega's.

Meneer de voorzitter, geachte Statenleden, natuurlijk enige jolijt. Dank ook voor de vele zaken die u het College doet toekomen waar het gaat om dit rapport. U zegt dat het een goed rapport is dat helder weergeeft waar wij staan in Groningen met de toestand van natuur en landschap. Het is een indicator van de afgelopen jaren. Om de vier jaar doen wij u zo'n groot rapport toekomen om met name ook zicht te hebben of het beleid dat de provincie Groningen op basis van natuur en landschap maakt, ook in de volgende beleidsstukken aanpassingen verdient. Zo moet u – zo heb ik het ook in de commissie met u gedeeld – dit rapport zien: het zijn heel veel data, heel veel menselijk inspanning, ook waar het gaat om het verzamelen van data en er is een groot aantal mensen hier in deze organisatie mee bezig.

We hebben met elkaar afgesproken dat er een aantal doelen belangrijk is voor de situatie in Groningen en die hebben we onder andere geformuleerd in de Omgevingsvisie, maar die hebben we ook geformuleerd waar het gaat om de natuur. Daarmee hebt u heldere kaders aangegeven waar het gaat om hoe de natuur er in de toekomst moet uitzien, wat de stappen zijn die wij moeten zetten op weg daarnaartoe en wat voor financiële middelen u mij geeft om die stappen te bereiken. En die zijn helder geformuleerd en langs die lijnen probeert dit College ook helder te werken. En ik moet zeggen: natuurlijk is niet alles een succes. Een aantal van u heeft dat ook duidelijk gemarkeerd. Maar het is wel zo dat we met een groot aantal stappen dat we zetten, weliswaar niet altijd hele grote en niet altijd direct zichtbaar, met name ook de biodiversiteit proberen te vergroten – want ook dat is een van de opdrachten die we hebben gekregen van u – en het open landschap te bewaken en waar mogelijk ook

een verdichting te realiseren waar het gaat om natuurgebieden. Dat even in algemene zin. Nogmaals dank voor uw waarderende woorden daarover.

Dan de vraag: zijn alle zorgen dan weg? Nee, die zijn natuurlijk niet weg. En ook door een aantal fracties worden ook die punten aangehaald. Er zijn maar een paar vragen gesteld, maar die ga ik even langs en dan ga ik ook gelijk in op de moties zoals die door uw Staten aan het College zijn voorgelegd.

Mevrouw Poort legt namens de SP-fractie toch even weer de nadruk op de gewasbeschermingsmiddelen en ik heb daar in de commissie ook het een en ander over gezegd. En de zorgen van de SP-fractie zijn ook de zorgen van dit College. Maar rond de mogelijkheden die wij hebben, zullen wij ook zeker niet nalaten om de agrarische sector ervan te overtuigen dat er toch heel veel middelen zijn die ook op een goede manier kunnen werken ten aanzien van gewasbescherming. Wij hebben daar een programma voor lopen. Een van de programma's is Gouden Gronden: afgelopen vrijdag mocht ik bij een honderdtal boeren aanwezig zijn om met name te spreken over hoe we nou op een andere manier naar de kroonjuwelen van de agrarische sector kunnen kijken, de grond, en hoe we nou op een goede manier aan grondbewerking en –veredeling kunnen doen. En daar is heel veel belangstelling voor, dus het is niet zo dat de agrarische sector zich niet wil laten voorlichten hoe men het anders zou kunnen doen, want we hebben daar ook een financieel belang bij. Want als u denkt dat ook gewasbeschermingsmiddelen een forse financiële claim leggen, dan is het verspreiden van kennis en het op een andere manier naar de bodem kijken zeker ook welkom voor de agrarische sector.

Dan de opmerking en de motie van de heer Kamminga, die namens de D66- en andere fracties het College voorstelt om informatiebronnen te koppelen en daar iets apart voor te ontwerpen. Dan ga ik de heer Kamminga op de situatie zoals die in Groningen al een groot aantal jaren gewoon is en die is dat ik voortdurend met de organisaties in het veld overleg in het PNLG, zoals we dat noemen. Dat is een overleg tussen collectieven, LTO, waterschappen, de Stichting Particulier Natuurbeheer is daarbij, de natuur- en milieuorganisaties, de gemeenten: het is een heel breed spectrum aan deelnemers in het landschap en in de natuur die voortdurend met elkaar bezig zijn om elkaar te informeren over wat de prioriteiten zijn en hoe zij zaken beter kunnen aanpassen. Dus in die zin is er heel veel overleg en als uw oproep dan is hoe we nou dat soort overleggen en informatie beter kunnen ontsluiten, dan heb ik ook gezegd dat we de komende jaren moeten kijken hoe we informatiestromen bij elkaar kunnen brengen. De volgende versie van de monitor zal ook zijn dat die naar een digitale versie gaat, waarbij er veel mogelijkheden zijn om input te leveren. Maar ik ga u wel een toezegging doen, meneer Kamminga, want ik zie u van uw stoel afkomen. Laat ik u voor zijn dat ik best bereid ben te kijken waar ik zaken nog beter kan stroomlijnen. Dus we gaan even een scan doen van wat de mogelijkheden en ik ga daar u ook over informeren middels een voorstel. Kijk, als het plan 150.000 euro gaat kosten, dan kom ik echt bij u terug, want dan vind ik ook dat uw Staten een uitspraak moeten gaan doen over wat ik dan in het natuurbeleid niet zou moeten doen ten gunste van deze ontwikkeling.

Dan wil ik graag naar de heer Kaatee, die een opmerking maakt over de openheid aan de randen van het landschap ten gunste van de energietransitie. Ik heb daarbij ook in de commissievergadering gewezen op de brief van het College over energietransitie en de ambitie die dit College heeft voor het komende jaar en ik wil er nogmaals op wijzen dat natuurlijk het landschap een onderdeel is van die discussie en dat wij dat ook in gezamenlijkheid goed proberen vorm en inhoud te geven. Dus in die zin kan ik de angst van de heer Kaatee helemaal volgen.

Dan kom ik bij de fractie van GroenLinks en de heer Miedema met zijn opmerking over het Weidevogelmanifest. De heer Miedema spreekt zijn zorg daarover uit en die zorg is ook de zorg van dit College. Want we zien voortdurend wel een achteruitgang waar het gaat om de weidevogels. Maar niet alleen weidevogels, ook akkervogels als onderwerp. En daar is vorig jaar een Weidevogelmanifest over gesloten, waarin wordt gekeken hoe we nu op een goede manier maatregelen kunnen nemen met een financieringsstructuur waarin de teruggang een halt wordt toegeroepen. Als ik goed geïnformeerd ben, dan zal rond de zomer, of net na de zomer, duidelijkheid zijn over wat de maatregelen zijn die we kunnen nemen en dan stel ik voor dat als die informatie beschikbaar is, wij u daar als Staten zo spoedig mogelijk over informeren. Dan kan ik ook u een voorstel doen over hoe ik denk, de financiële mogelijkheden die er door uw Staten zijn gegeven, daaraan te koppelen. En we zijn ook bezig om in onder andere de Medenertilsterpolder, een waardevol weidevogelgebied, maatregelen te nemen. We hebben daar een proef gedaan met het afrasteren van gebieden om daar met name de predatie te voorkomen en dat is toch wel redelijk succesvol geweest. Maar als je enerzijds de predatie van vossen en marterachtigen probeert tegen te

houden, word je het volgende moment weer geconfronteerd met het feit dat er weer een kolonie meeuwen uit het Waddengebied even in een vlucht over dat weidevogelgebied scheert en dan de nesten weer kaalvreet. Dus het is een voortdurende balans tussen natuur en het ingrijpen van mensen en ik probeer daar ook wel op een goede genuanceerde en nuchtere manier naar te kijken.

De heer OOSTERHUIS (VVD): Ja, ik heb eigenlijk dezelfde vraag als de collega van Groninger Belang net tijdens de woordvoering van GroenLinks. Want de gedeputeerde zegt dat dat actieplan tegen de zomer verschijnt en dat u dan de Staten kunt informeren op welke wijze u daar van plan bent om mee te gaan werken. Tegelijkertijd roept deze motie u op om actief mee te gaan werken. Met andere woorden: als we dit aannemen, moet u actief mee gaan werken op datgene wat op ons afkomt. Deelt u die opvatting met mij?

De VOORZITTER: Nou, ik niet, maar misschien de gedeputeerde wel?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nou, misschien kan de heer Oosterhuis dat even nader duiden. Wat bedoelt u daarmee? Want ik was even bij het Weidevogelmanifest.

De heer OOSTERHUIS (VVD): Nou, u zegt dat dat actieplan de komende zomer verschijnt, zoals ik u net hoor zeggen. Terwijl het eerste dictum van deze motie, als wij die aannemen, u verplicht om daar actief aan mee te gaan werken. Met andere woorden: wij zullen u dan oproepen om mee te gaan werken aan iets waar u in ieder geval de inhoud nu nog niet kunt duiden. En daar ben ik nou zo benieuwd naar, hoe u dat ziet. Kunt u er zo wel wat mee met deze vraag, gedeputeerde?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Meneer de voorzitter, de heer Oosterhuis stelt mij terecht deze vraag en dat is ook de reden, meneer Oosterhuis, waarom ik indertijd het ook niet ondertekend heb. Want ik wil eerst dat plan zien en op basis van dat plan oordelen. Maar het is wel zo dat u mij opgedragen hebt om actief met weidevogelbeheer en weidevogels om te gaan en ik ga ervan uit dat dat mij ook handvatten biedt om de juiste maatregelen te nemen waar het gaat om het laten toenemen van de weidevogels. Dus als zodanig zie ik de motie dus als opmaat en op dit moment ga ik daar geen uitspraken over doen, want ik weet niet wat erin komt te staan. Maar natuurlijk zal ik dat met uw Staten bespreken en dat is ook wat ik net heb toegezegd.

De heer MIEDEMA (GroenLinks): Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat hij het Weidevogelmanifest niet heeft ondertekend, omdat dat inderdaad een soort blanco cheque zou betekenen. Maar ik heb de gedeputeerde toen wel gehoord bij het aanbieden van dat manifest dat hij wel positief staat tegenover de inhoud van dat manifest. Klopt dat?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ja, absoluut. Als dat enthousiasme niet uit mijn bijdrage naar voren komt, dan wil ik dat nogmaals wel bevestigen, meneer Miedema. Het grote voordeel is denk ik dat alle partijen hier dit onderschrijven, of het nou de Vogelbescherming, Groninger Landschap of de terreinbeherende organisaties zijn. Dat maakt dat plan nou ook zo sterk.

De heer OOSTERHUIS (VVD): De reactie van de gedeputeerde zo aanhorende ben ik wel benieuwd of de gedeputeerde deze motie ontraadt of niet.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nou, volgens mij had ik daar nog geen uitspraak over gedaan, dus dat ga ik dan nu doen. Het is de weg die we op moeten gaan. Dus in die zin zie ik dit als een ondersteuning van de manier waarop dit College ook kijkt naar de weidevogels. Dus het is aan uw Staten om er een oordeel over te vellen of u vindt dat deze motie een extra ondersteuning is of dat zij bestaand beleid is. Dat laat ik echt aan u over.

Dan de opmerking over natuur in het Waddengebied: ook dat vergt de zorg en aandacht. Een prachtig mooi gebied waar het gaat over kwelders. Ook wel veel zorgen en dat heeft inderdaad ook te maken met natuurinvloeden en ook invloeden van predatie. Wij proberen daarbij ook op een goede manier antwoorden te geven op een aantal vragen. En die vragen zijn: hoe kunnen we nu met de inrichting van de gebieden rekening houden met het broedvogelsucces? Een tweetal voorbeelden daarbij wil ik u niet onthouden en dat zijn de aanleg en inrichting van een tweetal broedeilanden, een bij het gebied Marconi, Delfzijl dat met name bedoeld is voor de kokmeeuw, voor de stern en voor de visdiefjes. Dat is ook met het broedeiland dat binnenkort de status bij de Eemshaven, waarin we ervan

uitgaan en de maatregelen nemen dat de vogels die broeden in de Eemshaven, een plek krijgen op het nieuwe broedeiland. En daar wijzen de tekenen ook op dat de vogels daar actief gebruik van gaan maken. Want daar proberen wij op een goede manier ook predatie te voorkomen en dat doen wij door het gebied toch een stuk in de zone te leggen om er toe te komen dat we het broedsucces zien toenemen. Dus in die zin nemen wij ook zeker onze verantwoordelijkheid en houden we rekening met dit soort gebieden waar het gaat om predatie, teneinde het broedsucces zoveel mogelijk een gegeven te laten zijn.

De heer KAATEE (PVV): Ja, even puur informatief, want ik heb het zelf niet paraat. Maar die kokmeeuwen eten dus de nesten leeg van de weidevogels?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nou, op het gevaar af dat ik inmiddels ruim vier jaar bijgeleerd heb en heel erg de inhoud inga, stel ik voor dat ik dat niet ga doen. Bij de kokmeeuw praat ik niet over predatie, want dat is een kleine meeuwachtige. Het gaat hier wat predatie betreft over een grote meeuw, de zilvermeeuw.

De VOORZITTER: Maar die komt, geloof ik, toch ook voor in het logo van PVV of niet? Ja.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik hoop dat ik het goed heb gezegd. Ik kijk even naar de publieke tribune, want daar zitten de kenners. Maar ik geloof dat dat redelijk goed gaat.

Goed, dan kom ik bij de bijdrage van de Partij voor de Dieren. Mevrouw De Wrede maakt een opmerking over de wintervoedselveldjes en het is heel interessant om te weten dat wij ook al volop bezig zijn met de collectieven en initiatiefnemers, want ik wil nu ook even aanhalen waar een aantal van u over gesproken heeft en dat is de landbouw. De natuurinclusieve landbouw is een van de speerpunten van dit College en dat gaat een stevige vlucht nemen. En dat heeft te maken met het feit dat ook de agrarische sector ervan overtuigd is dat het op onderdelen wat anders zou moeten. Er wordt door de agrarische sector gekeken hoe we nu vanuit het businessmodel kijken naar hoe we op een andere manier dat model kunnen gaan inrichten. Daar is heel veel enthousiasme voor en wij gaan een pilot starten in Westerwolde, de Pilot Westeres, waar ook het onderdeel waar u aan refereert, deel van uit zal maken. En ik ga daar uw Staten op korte termijn over informeren – dit is dan een nieuwtje –, omdat ik bezig ben met een breder kader waar het gaat over de natuurinclusieve landbouw waar de agrarische sector, waar de wetenschap en waar wij als overheid partijen zijn om dat in één pilot te gaan uitrollen voor de komende jaren. Dit om te laten zien dat dit ook echt anders kan en ook anders moet. Maar ik kom daar binnenkort bij u op terug.

Ik heb daarstraks al een voorschot genomen op de motie van de Partij voor de Dieren waar het gaat over de biodiversiteit. Deze motie acht ik niet nodig, dit zit al sterk verankerd in ons beleid waar het gaat om de vergroting van de biodiversiteit. Dus in die zin is deze motie overbodig.

En dan kom ik bij de laatste bijdrage en dat is die van de heer Zwiers. Hij vraagt of ik ook macht heb in Europa om landen aan te pakken. Ik probeer wel enige invloed uit te oefenen, ook op Europese schaal, maar u zult met mij erkennen dat op het moment dat je naar Europa gaat, je macht niet zo heel erg groot is. Maar waar ik dat kan, ben ik geen roepende in de woestijn – zo erg is het niet. Maar ik probeer wel mijn inbreng te leveren en dat is met name op het terrein van de landbouw en op het terrein van de visserij zoals u van mij weet.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Ik inventariseer even of er behoefte is aan een tweede termijn. Niemand? In dat geval is alles duidelijk en dan kunnen we denk ik de beraadslagingen sluiten. Is er iemand die een stemverklaring wil afleggen bij een of meerdere moties? Als eerste mevrouw De Wrede.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, wij zijn er al even op ingegaan, maar wij zullen de motie voor het Weidevogelmanifest niet ondersteunen. Wij zullen dit hele plan niet ondersteunen, zolang wij niet zeker weten dat er geen dieren worden doodgeschoten om andere dieren te redden.

De heer MIEDEMA (GroenLinks): De motie over het betrekken van Groningers bij de Groninger natuur van onder andere D66 zullen wij steunen – wel met de uitleg van de gedeputeerde daarbij. Dus dat vinden wij wel een goed plan.

De motie van de Partij voor de Dieren: die steunen wij niet. Zeker ook met de uitleg van mevrouw De Wrede komt het er eigenlijk op neer dat we bepaalde landschapstypes, zoals we daar

hebben het open landschap, zouden moeten afschaffen en daar zijn wij toch niet voor. Daarnaast is die motie inderdaad ook overbodig.

De VOORZITTER: Anderen nog? Ik zie dat mevrouw De Wrede op de heer Miedema wil reageren, maar nee, wij debatteren nooit tijdens stemverklaringen, mevrouw De Wrede. De heer Oosterhuis.

De heer OOSTERHUIS (VVD): Ik wil graag iets zeggen over motie 339. We hebben daar nog even over getwijfeld, maar uit de beantwoording van de gedeputeerde wordt ons duidelijk dat ons wordt gevraagd in te stemmen met iets waarvan wij de inhoud niet kennen. En dat doen wij niet.

De heer KAMMINGA (D66): De motie van de Partij voor de Dieren om cultuurhistorische landschappen minder belangrijk te maken ten opzichte van de biodiversiteit: D66 denkt dat de biodiversiteit in dat soort landschappen ook kan worden verbeterd door het inzetten op akkerranden, slootranden en dergelijke, met behoud van het prachtige landschap. En daarom zullen wij tegen die motie stemmen.

De heer VAN DEN BORN (ChristenUnie): Motie 338 van onder andere D66: wij zullen hiervoor stemmen met de uitleg van de gedeputeerde dat het inderdaad gaat om de uitvoering van het planbudget en dat hij bij ons terugkomt met dat plan.

De heer STAR (CDA): Motie 338 zullen wij ook steunen, mede naar aanleiding van de uitleg die de gedeputeerde eraan geeft.

Motie 339 is ook voor ons met de uitleg van de gedeputeerde eigenlijk staand beleid en wij zijn ook gewend staand beleid uit te voeren en dan op zijn merites te beoordelen op het moment dat het gerealiseerd moet worden – dus bij de totstandkoming van het Actieplan Weidevogels.

Motie 340 'Kale mannen hebben geen luis': ja, als je zo'n titel leest, dan denk je wat hier aan de hand is. Maar alleen de titel is al niet goed, want kale mannen hebben geen luis – in ieder geval niet in het hoofdhaar, maar misschien wel op andere plekken. Als we kijken naar ons natuurbeleid en ook naar onze bijdrage, dan moet het natuurbeleid ook dusdanig worden vormgegeven dat het integraal beleid is. Dit is een onderdeelje dat eruit wordt gepikt en dat ik 'kersen plukken' heb genoemd. En juist dat onderdeel moeten we niet doen en daarom zullen we hertegen stemmen.

De heer KAATEE (PVV): Wij sluiten ons aan bij de motivering van de VVD bij de motie van GroenLinks, alhoewel wij die wel sympathiek vinden. Maar het is inderdaad nog niet helemaal duidelijk wat dat actieplan inhoudt, dus ook om die reden zullen we die motie niet steunen.

De VOORZITTER: Dan heb ik iedereen gehad, geloof ik, hè? Dus de snelle rekenaars weten nu hoe het afloopt. Ik nog niet, want ik ga de moties in stemming brengen.

Ik wil dan beginnen met motie 338 'Betrek Groningers bij de Groninger natuur'. Wie is voor die motie? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, Groninger Belang, de PVV, de Partij voor het Noorden, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en het CDA. Even de controlevraag: wie is daartegen? Niemand? De motie is unaniem aanvaard.

Dan motie nummer 339 'Meewerken aan Actieplan Weidevogels'. Wie is daarvoor? Daarvoor stemmen de fracties van de Partij van de Arbeid, D66, de ChristenUnie en GroenLinks. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van de Partij voor het Noorden, de PVV, Groninger Belang, de SP, de VVD, de Partij voor de Dieren en het CDA. Daarmee is de motie verworpen.

Dan ten slotte de motie 'Kale mannen hebben geen luis', nummer 340. Wie is daarvoor? Dat zijn de fracties van de Partij voor de Dieren en Groninger Belang. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden, de PVV, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks en het CDA. Ik zie de correlatie met de haardracht wel. De motie is verworpen.

Ik stel voor dat wij een kwartiertje koffiepauze hebben, dat hebben wij wel verdiend. Kan ik erop rekenen dat na een kwartier weer terug bent? Mooi. Ik schors de vergadering.

[Schorsing]

De VOORZITTER: Dames en heren, ik wil de vergadering graag heropenen.

Het zijn twijfelachtige pedagogische inzichten en uit recent onderzoek blijkt ook dat het misschien wel helemaal niet zo is, maar ik ben zelf nog opgevoed met de notie dat belonen werkt dan straffen. Ik heb hier een trofee, die is ooit begonnen als de Goed Idee Trofee maar nu stond hij te verstoffen bij de griffie. U kunt hem winnen vandaag. U kunt hem winnen door het allerbeste, het meest overtuigend te spreken en te debatteren – via de voorzitter – vandaag. Het lijkt me goed om Romke Visser te belasten met het zware werk van de onpartijdige jury. Vindt u dat een goed idee? Dus aan het eind van de vergadering maakt de heer Visser bekend wie dit vandaag het meest overtuigend heeft gedaan en het is een wisseltrofee. Dus het is een eer om het vast te houden, maar het kan zijn dat je hem weer kwijtraakt aan iemand die dat weer nog beter doet in de toekomst.

De heer VISSER (voorzitter jury Debattrofee): Ik neem deze uitdaging aan, voorzitter, op die voorwaarde dat er niet over de uitslag kan worden gediscussieerd.

De VOORZITTER: Ik zie dat u daar goed mee kunt leven. Dat is mooi.

B. Evaluatie Kunstraad, Eindrapport DSP (motiedebat op verzoek van de VVD)

De VOORZITTER: Wij waren volgens mij aangeland bij een motiedebat over de evaluatie van de Kunstraad. Dit is op verzoek van de fractie van de VVD. Ik zie u zich afvragen: hoe werkt een motiedebat ook alweer? Nou, dat gaat als volgt: de aanvrager van het debat krijgt de mogelijkheid om een korte, bondige toelichting te geven op een aangekondigde motie – ongeveer een minuut. Daarna krijgt het College de kans om daar direct net zo bondig op te reageren – daar zullen we streng op toezien. In het presidium is afgesproken dat de indiener én het College in die fase nog niet mogen worden onderbroken met interrupties, dus dat kunnen ze allebei ongestoord doen. En daarna mag de indiener weer als eerste het woord en dan volgt de hele rij verder. Dan is het beeld wel helder en kunnen we gaan stemmen over de motie. Weet u het weer?

Dan is het woord als eerste aan de VVD en als de voortekenen niet bedriegen, is dat mevrouw Dijkstra.

Mevrouw DIJKSTRA (VVD): Ja, zoals het gebruikelijk is bij een motiedebat, gaan wij het heel erg kort en bondig houden. Dus wij hebben in de commissie gesproken over de rol van de Kunstraad voor de komende vier jaren. Daartoe hebben wij samen met de collega's van D66 een motie opgesteld, die gaan wij nu indienen en die strekt ertoe dat wij oproepen tot een noordelijke Kunstraad.

De VOORZITTER: Ik ga die motie nu voordragen. Dat is de motie met nummer 341 met als titel 'We The North', ingediend door de fractie van de VVD, mede namens de fractie van D66:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018,
Constaterende dat

- de Kunstraad Groningen een unieke positie in Nederland heeft;
- veel culturele instellingen op noordelijke schaal werken;
- een sterke cultuursector van belang is voor een goed woon- en vestigingsklimaat in het noorden;

Overwegende dat

- er grote waarde ligt in onafhankelijk advies over de artistieke kwaliteit van de cultuursector;
- er bij de Kunstraad Groningen veel deskundigheid is op dit gebied;
- we de unieke positie van de Kunstraad moeten koesteren en waar mogelijk versterken;

Spreken de Staten de wens uit dat:

1. het College richting de nieuwe Cultuurnota inzet op samenwerking richting een noordelijke Kunstraad;
2. daarbij aandacht heeft voor samenwerking en versterking van de cultuursector op noordelijke, regionale en lokale schaal;
3. deze overwegingen meeneemt en waar mogelijk uitwerkt in haar besluit over de nieuwe adviesstructuur;

En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Voorzitter, in het kader van 'kort en bondig' zien wij deze motie als een ondersteuning van de inzet die wij ook al hebben meegegeven in de brief, die wij naar aanleiding van het evaluatierapport van de Kunstraad hebben meegestuurd. Dit houdt in dat wij bereid zijn om samen met de andere overheden een noordelijke Kunstraad te onderzoeken. Dus wij dragen deze motie met positief advies aan uw Staten voor.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Mevrouw Dijkstra? Die is geheel uitgesproken, geloof ik. Dan is het woord nu aan het CDA, de heer De Wit.

De heer DE WIT (CDA): Ik ga het iets minder kort houden, maar ik ga wel proberen het zo snel mogelijk te doen. We spreken vandaag over de motie *'We The North'* van de VVD en D66 met betrekking tot de Kunstraad. Wat het CDA betreft is dit een sympathiek idee: samenwerking kan leiden tot mooie dingen. Kijk alleen maar naar het Collegeakkoord 'Vol vertrouwen!'.

Toch heeft mijn fractie ook wel wat twijfels. Het versterken van de noordelijke kunstsector is iets waar weinig partijen het mee oneens zullen zijn. Echter, een noordelijke Kunstraad kan in de praktijk ook negatieve gevolgen hebben voor de Groninger cultuursector, vooral voor kleine initiatieven die op dit moment gemakkelijk hun weg weten te vinden naar de Kunstraad. In de huidige situatie heeft de Kunstraad korte lijntjes met deze culturele instellingen, gemeenten, de VGG, particulier fondsen, Hazewinkel, Prins Bernhard Cultuur Fonds et cetera en hierdoor is het gemakkelijk om de mogelijkheden toe te lichten, mee te denken, spreken te organiseren en onafhankelijke informatie te delen. Iets waar de culturele sector op dit moment veel waarde aan hecht. Blijft dit het geval als er een noordelijke Kunstraad ontwikkeld wordt? Het CDA vindt in ieder geval belangrijk dat dit erin meegenomen wordt.

Concluderend: mijn fractie vindt het van belang dat er goed gekeken wordt naar de opzet van de eventuele Noordelijke Kunstraad. Op welke thema's willen we dan samenwerken? En staan Drenthe en Friesland eigenlijk wel te wachten op een noordelijke Kunstraad? Voor nu kunnen wij de motie van de VVD ondersteunen, maar we horen in de toekomst graag wat er uit het onderzoek komt en hoe het College uiteindelijk deze Kunstraad vorm wil geven.

De heer RAM (PVV): De titel van de motie *'We The North'* is een verwijzing naar de razend populair serie *'Games of Thrones'*, waarin het noorden zich verenigt tegen de gezamenlijke vijand. Een horde zombies aan de andere kant van de noordelijke muur, tegen de achtergrond van de beginnende IJstijd. En daar houdt de analogie ook wel op.

De noordelijke muur zien wij niet zitten. Het idee om in het noorden samen te werken vindt de PVV sympathiek, maar een gezamenlijke Kunstraad is hiervoor niet de geëigende weg. De evaluatie van de Kunstraad laat zien dat de communicatie tussen de Kunstraad, twee verschillende overheden – de provincie en de gemeente Groningen – al lastig is, laat staan met meerdere provincies. Het pleit eerder voor een afschaffing van de Kunstraad dan een uitbreiding hiervan.

Mevrouw BLINK (Groninger Belang): Even heel kort, woordvoeringstijd sparend in dit geval. Maar bij het voorstel in de motie tot een noordelijke Kunstraad vinden wij de schaal veel te groot. En aangezien er ook een voorstel ligt voor meer inmenging van de overheden, zijn wij ook nog bang voor de onafhankelijkheid van de Kunstraad.

De heer NOLLES (GroenLinks): Wij hoorden zonet de gedeputeerde spreken over 'te onderzoeken', de motie spreekt over 'in te zetten op' samenwerken. Daar zit wat ons betreft nog wel wat licht tussen en daarmee wordt ook wel een punt gemarkeerd dat voor ons belangrijk is. Wij onderschrijven de oproep om de noordelijke samenwerking te gaan onderzoeken en vooral waar het de lobby richting het Rijk betreft ter ondersteuning van de kunst en cultuur. *'We The North'* is een succesvolle lobby gebleken en we onderschrijven ook dat een succesvolle lobby een gezamenlijke visie behoeft en een goede afstemming in het cultuurbeleid in het noorden zinvol is. We zien echter geen meerwaarde in een gezamenlijke Kunstraad, die alle individuele instellingen en eenmalige initiatieven in heel Noord-Nederland zou moeten beoordelen. Dat is, denken wij, ook niet wat in deze motie gevraagd wordt. Maar wij weten ook niet – en dan kom ik weer op mijn tweede punt – of de Kunstraad het meest geschikte medium is om het eerste punt, namelijk die noordelijke samenwerking, vorm te gaan geven. Dat moet eerst onderzocht worden en pas dan willen wij besluiten over die inzet. En daarom steunen wij die motie niet.

Mevrouw DIJKSTRA (VVD): Meneer Nollés, de motie roept ook op om in te zetten op het mogelijk vormen van een noordelijke Kunstraad. Het is dus een inspanningsverplichting en geen resultaatverplichting. Dus het is geen voldongen feit. Het is zo dat wij als Staten nu een mandaat kunnen meegeven aan de gedeputeerde om die gesprekken aan te gaan, maar uiteindelijk blijft het wel een besluit van het College. Dus ik vraag me af of de heer Nollés niet voldoende vertrouwen heeft in zijn eigen College dat dit misschien tot een goede uitkomst kan leiden.

De heer NOLLES (GroenLinks): Nou, in de brief van het College die wij bespreken, wordt al gesproken over onderzoek. Dat is wat ons betreft voldoende en deze nadere duiding hebben wij daar niet bij nodig.

De VOORZITTER: U bent klaar met uw betoog, geloof ik? Of niet? Wel. Verder geen behoefte verder aan woordvoeringen? Dan weer de gedeputeerde.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Volgens mij heb ik in de eerste termijn aangegeven dat wij de motie zoals die nu voorligt, duiden als een ondersteuning van de Staten in de inzet, zoals die ook al in de brief staat. Volgens mij heeft mevrouw Dijkstra dat in ieder geval non-verbaal ook bevestigd toen ik dat zei. Daarmee wordt volgens mij ook voldaan aan de angst die sommigen hebben dat er zonder steun en zonder onderzoek in één keer overgegaan wordt tot de Noordelijke Kunstraad, maar gaan we dat natuurlijk netjes en in een zorgvuldig proces doen. Daarbij houden we natuurlijk ook rekening met de wens die wij allen ook in het debat in de commissie hebben uitgesproken dat daarbij een goede binding moet zijn met de regionale – of Groningse – instellingen. Dus dat dat ook in dat onderzoek en in die aftasting natuurlijk geborgd moet zijn en wij houden er ook rekening mee dat de onafhankelijkheid van de Kunstraad zonder discussie boven water moet staan. Want zoals ik in de commissie ook heb aangegeven, is de waarde van de Kunstraad juist in een domein als kunst en cultuur, waar zij op onafhankelijke wijze beoordelingen geven over de artistieke waarde van kunst en cultuur, buitengewoon belangrijk. Dus ook dat zal nadrukkelijk een aandachtspunt zijn, voorafgaand aan het besluit om wel of niet een noordelijke samenwerking aan te gaan. Ik heb ook in de commissie al aangegeven dat het natuurlijk niet alleen aan óns is, maar nadrukkelijk ook aan de andere partners in Noord-Nederland om daarin mee te gaan. Ik kan geen Noordelijke Kunstraad oprichten zonder dat daarmee de steun van de collega-provincies en de collega-steden in Noord-Nederland er is. Maar ik lees – en zo heb ik het net ook gezegd – de motie vooral als een ondersteuning in de inzet die en het onderzoek dat wij ook al in onze brief hebben aangekondigd.

Mevrouw DIJKSTRA (VVD): Ja, ter aanvulling daarop zou ik nog even klip en klaar de bevestiging van de gedeputeerde willen hebben dat ook in de strekking van de motie staat dat er aandacht moet zijn voor de noordelijke, regionale en lokale schaal. Dus dat de kleine kunsten, zoals de heer De Wit ook aangaf, wel worden meegenomen in de evaluatie, dat die ook goed bediend blijven.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Nou moet ik even goed nadenken wat u bedoelt met het woord 'evaluatie'. Kijk, voordat wij overgaan tot het instellen van een noordelijke Kunstraad, hebben we natuurlijk te maken met een uitgebreid proces waarin we goed zullen onderzoeken hoe de verschillende elementen die van belang zijn voor een noordelijke Kunstraad, het beste tot hun recht komen. Of dat nu is in de huidige vorm met een nieuwe werkwijze of dat is in een noordelijke vorm waarbij ook andere partijen aanhaken: dat zal moeten worden bekeken. Wij hebben natuurlijk wel met een gebied te maken waarin we zowel instellingen hebben die zich op noordelijke schaal begeven, waarvoor er enorme ondersteuning zou kunnen zijn, als die noordelijke overheden meer als één overheid zouden gaan acteren. Tegelijkertijd hebben we uiteraard ook te maken met instellingen die op een kleinere schaal functioneren. En het zal een afweging moeten zijn van hoe je de totale belangen van het cultuurland in Noord-Nederland op een zo goed mogelijke wijze dient met de toekomst van de Kunstraad.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Heeft er, in aanvulling op de woordvoeringen van zojuist, nog iemand behoefte aan een stemverklaring? Voor de PvdA-fractie de heer Engelkens.

De heer ENGELKENS (PvdA): Ja, ik kan mij namens mijn fractie eigenlijk wel aansluiten bij de woordvoering van GroenLinks. Want wij vinden het ook iets te snel en iets te vergaand. Nu al

onderzoeken: prima. U komt terug met de onderzoeksresultaten. Maar *'in te zetten op'* gaat ons nét even een stap te ver, vandaar dat wij de motie niet gaan steunen.

De heer JOUSMA (SP): Het wordt een beetje saai. We sluiten ons aan bij GroenLinks en de PvdA: wij vinden het wat te kort door de bocht en te snel gaan.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): En wij sluiten ons eveneens aan bij de woorden van de PvdA.

De heer KAMMINGA (D66): Wij gaan zeker deze motie steunen, wij staan ook als ondertekenaar op dat document. De belangrijkste reden daarvoor is dat de nationale ontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur gewoon niet stilstaan. Dus volgens mij moeten wij hier ook niet te veel stilstaan en is het tijd dat we die nationale oriëntatie op kunst en cultuur meer proberen te richten op het noorden. Daarvoor is die noordelijke samenwerking enorm van belang en dus steunen wij deze motie.

De heer DE WIT (CDA): Heel kort. Wij zullen deze motie wél gaan steunen, met de aantekening dat wij graag de onderzoeksresultaten tegemoetzien, waarin gepleit wordt voor een nieuwe opzet. En dan bekijken wij opnieuw hoe wij gaan stemmen.

De VOORZITTER: Oké. Dan is het tijd geworden om te stemmen over de motie *'We The North'*, nummer 341. Wie is daarvoor? Dat zijn de fracties van de Partij voor het Noorden, D66, de ChristenUnie, de VVD en het CDA. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de PVV, Groninger Belang, de SP, GroenLinks en de Partij voor de Dieren. Ik wacht even op de griffie voor de telling van de stemmen. De motie is verworpen.

C. Evaluatie Verbonden Partijen 2017

De VOORZITTER: Het volgende agendapunt is de voordracht over de Evaluatie Verbonden Partijen 2017 en natuurlijk de brief van het College die daarbij betrokken kan worden. Dit is een dossier, dames en heren, dat al een wat langere voorgeschiedenis heeft. Er is een heel gedegen evaluatie verschenen waarin alle samenwerkingsverbanden werden geëvalueerd. De opbrengst van die evaluatie en de brief van GS met een aanzet voor het vervolg zijn al besproken in de commissie Bestuur van 24 januari.

En ik heb begrepen dat voorafgaande aan die commissie een klankbordgroep Verbonden Partijen bij elkaar is geweest. Dat is geen geheim genootschap, maar een groepje Statenleden dat betrokken is bij de uitgangspunten van de evaluatie en dat zich ook nu heeft opgeworpen om een amendement voor te bereiden op de besluitvormingstekst die voorligt. Een van de trekkers daarvan is mevrouw Wulfse. Zij is van de VVD-fractie, maar spreekt vandaag namens die klankbordgroep en ik denk dat het goed is dat ik haar als eerste het woord geef. Daarna kan het debat ook breder gevoerd worden, dus na mevrouw Wulfse komen ook de andere sprekers in beeld. Het woord is aan mevrouw Wulfse.

Mevrouw WULFSE (lid Klankbordgroep Evaluatie Verbonden Partijen): Namens de klankbordgroep mag ik kort het woord voeren over de zogenaamde Verbonden Partijen. En je zou kunnen zeggen: dat zijn de partijen waar we mee samenwerken of bijvoorbeeld partijen die uitvoerende taken voor de provincie verrichten. Bekende voorbeelden zijn: Groninger Seaports, het OV-Bureau, Groningen Airport Eelde, Regio Groningen-Assen en Prolander. Als Statenlid heb je een volksvertegenwoordigende rol en een kaderstellende, maar ook een controlerende rol. En die rol wil je heel goed uitvoeren en dat is bij verbonden partijen vaak veel lastiger.

Enkele jaren geleden is dat de kern geweest van het aanzwengelen van dit debat en nu proberen we, voordat deze Statenperiode ten einde is, onze positie qua informatie en toezicht te verbeteren. In deze periode is er een Nota Verbonden Partijen aangenomen en inmiddels een evaluatie in opdracht van de Staten uitgevoerd. Buiten deze zaal is dit rapport ook geprint: zo dik is het. [Laat het document zien.]

Als Klankbordgroep zijn we regelmatig bij elkaar gekomen. U zei 'voor de commissie', maar

we zijn een aantal keren bij elkaar gekomen – drie keer, als ik het goed heb – om die stappen in dat hele proces goed te begeleiden en te beïnvloeden. We willen speciaal de ambtenaren, de heer Hulterhoff en de heer Postma, bedanken voor al het werk dat zij hebben verricht en dat is uitgemond in een overzichtelijke en adequate evaluatie, waarvan de conclusies gedeeld kunnen worden door de Klankbordgroep. Hierdoor kunnen wij nu weer vervolgstappen zetten.

Het College heeft ook actief meegedacht en een aantal aanbevelingen gegeven: een risicoanalyse, een risicoprofiel en een informatie- en toezichtsinstrument stelt GS onder andere voor. En dat is eigenlijk helemaal in lijn met de oorspronkelijke insteek zoals we jaren geleden begonnen zijn. Behulpzaam zijn ook de voorstellen om regelmatig contact te hebben met de verbonden partijen, maar ook met de partners daarin met wie we samenwerken. En we zouden dat heel mooi kunnen doen in onze nieuwe vergaderwijze die binnenkort start. Ook is er de mogelijkheid om programma's of beleidsplannen te prioriteren en daar zijn we als commissie ook voor.

Stap voor stap komen we er dus wel en wij vinden als Staten dat dit ook het moment is om verdere stappen te zetten. De Klankbordgroep heeft zichzelf nog niet op. Integendeel, die wil graag nauw betrokken worden bij de vervolgstappen. We hebben een aanvullend voorstel geformuleerd om met een informatie- en toezichtsarrangement per verbonden partij te komen en dat kan dan vormgegeven worden naar aanleiding van een eerste doorlichting van die partijen, waarbij we ook in de besturen zitten – zoals SNN, Seaports en het Waddenfonds. We hebben als Klankbordgroep het voorstel verwoord in een amendement en daar is een aantal partijen bij aangehaakt en inmiddels zijn er tien politieke partijen die dit samen indienen en ik mag dit u nu overhandigen, voorzitter.

Amendement 44 'Informatie- en toezichtsarrangement verbonden partijen'
(ingediend door de fractie van de VVD, mede namens de fracties van de SP, D66, de PvdA, het CDA, de Partij voor het Noorden, de PVV, GroenLinks, de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren)

Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018 ter behandeling van de Evaluatie Verbonden Partijen 2017;

Besluiten:

Het bij de voordracht horende ontwerpbesluit als volgt te wijzigen, door toevoeging van een nieuw onderdeel 3:

3. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om een risicoanalyse uit te voeren en een risicoprofiel te bepalen voor alle verbonden partijen en op basis daarvan een helder en beknopt informatie- en toezichtsarrangement op te stellen per verbonden partij en dit voor de gemeenschappelijke regeling SNN binnen drie maanden, voor de gemeenschappelijke regelingen Groninger Seaports en het Waddenfonds binnen zeven maanden en voor de overige verbonden partijen binnen elf maanden na dit besluit ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten.

Toelichting:

Met de verrichte evaluatie van de verbonden partijen in 2017 is een goede stap gezet om de informatiepositie van Provinciale Staten ten aanzien van de verbonden partijen te verbeteren. In de voordracht wordt gerefereerd aan het Statenbesluit uit september 2016 om tevens tot een informatieprotocol te komen en om op basis van de evaluatie te besluiten of deelname van Statenleden in besturen van verbonden partijen nog opportuun is. Zoals het College in de aanvullende brief aangeeft, zou een risicoanalyse c.q. risicoprofiel en vervolgens een informatie- en toezichtsarrangement per verbonden partij de Staten kunnen ondersteunen om onder andere hierover een afgewogen beslissing te nemen.

In 2019 breekt een nieuwe Statenperiode aan. Met een informatie- en toezichtsarrangement per verbonden partij, zoals voorgesteld met dit amendement, kan de volgende lichting Statenleden haar kaderstellende en controlerende rol ten opzichte van het College én de verbonden partijen beter onderbouwd uitoefenen. De gemeenschappelijke regelingen met een vertegenwoordiging van Statenleden in het Algemeen Bestuur dienen daarbij met voorrang te worden opgepakt, zodat over een gewenste wijziging in de bestuurlijke vertegenwoordiging vóór aanvang van de nieuwe periode

afstemming kan worden gezocht met de andere deelnemers in de regeling. Het amendement voorziet daarom in een gefaseerde oplevering van alle relevante informatie in 2018.

Conform de werkwijze in de aanloop naar de evaluatie kan de Klankbordgroep Verbonden Partijen namens Provinciale Staten worden ingezet om mee te denken bij de totstandkoming van de informatie- en toezichtsarrangementen.

Mevrouw WULFSE (lid Klankbordgroep Evaluatie Verbonden Partijen): Tot slot rest mij nog aan te geven dat het gedurende de komende tijd, waarin we evalueren en een nieuw protocol gaan maken, best wel zo kan zijn dat er een nieuwe samenwerking ontstaat of een nieuw verband. Het behoeft eigenlijk geen betoog dat deze Staten wensen voorafgaand aan het aangaan van de relatie met anderen, nauw betrokken worden. Want zoals we ook in de rapporten hebben kunnen lezen, is het juist in de oprichtingsfase essentieel om je positie te zekeren. En namens de werkgroep dank ik u allen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Mevrouw Wulfse heeft het in het amendement over drie maanden SNN: binnen de periode van drie maanden moet dat plaatsvinden. Waarom staat er drie maanden? Waarom niet vier of twee?

Mevrouw WULFSE (lid Klankbordgroep Evaluatie Verbonden Partijen): Nou, dit proces duurt eigenlijk al heel lang: we zijn hier al jaren mee bezig en we willen nu stappen zetten die ook concreet tot resultaat leiden. Dus wij hebben hier goed overleg over gehad. In eerste instantie dachten we dat we eigenlijk die drie partijen helemaal doorgelicht wilden hebben voor de zomer. Maar het is de vraag of dat haalbaar is. Als dat haalbaar is, dan gebeurt dat en als dat niet haalbaar is, dan hebben we een prioritering aangebracht. En dat is de reden dat we in de tijd hebben geschoven. Maar die prioritering is wel zo gesteld dat we er zeker van zijn dat we voor de volgende Statenperiode met een goed informatie- en toezichtsprotocol kunnen komen. Dus het is met name de geschatte haalbaarheid.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Is mevrouw Wulfse zich ervan bewust dat er op 21 februari nog een DB-vergadering is van het SNN, waarin dit soort zaken aan de orde komt?

Mevrouw WULFSE (Klankbordgroep Evaluatie Verbonden Partijen): Daar ben ik me van bewust. Maar het staat ons natuurlijk als Staten vrij om juist met name in onze positie daar een stap in te zetten. En zoals u hebt kunnen lezen in de voorstellen, wordt er natuurlijk uiteindelijk – als we ons informatie- en toezichtsprotocol hebben – als eerste overlegd met die partijen waar we in deelnemen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Zijn er nog Statenfracties die behoefte hebben aan woordvoering? Groninger Belang, ik zie de heer Schmaal.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Wij zijn een van de partijen – of misschien wel de enige partij – die niet heeft meegedaan met het amendement. Als Groninger Belang vinden we het belangrijk dat als er een samenwerkingsverband is, de door het volk gekozen volksvertegenwoordigers een rol hebben: een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. Dus als je een gemeenschappelijke regeling hebt of iets dergelijks, dan moet je ook daarin je rol kunnen uitoefenen. Dat is de meetlat waarlangs Groninger Belang kijkt naar dit onderwerp.

Als ik dan kijk naar het rapport dat er ligt, is dat uitvoerig. Veel aanbevelingen, veel conclusies staan daarin, veel zaken die echt relevant zijn. Wat ik echter mis in het rapport, is de zelfreflectie. De zelfreflectie in deze Staten. Ik ben dan zelf AB-lid van het SNN en lid van de Algemene Vergadering van het IPO. Hoe vaak komen er collega-raadsleden naar vertegenwoordigers vanuit deze Staten naar een gemeenschappelijke regeling of samenwerkingsverbanden? Bij mij nog nooit. En ik denk dat het bij heel veel anderen niet heel veel anders is. Dus als je dan kijkt naar de conclusies, zou wat mij betreft nog een heel goede twaalfde conclusie moeten komen, namelijk een beetje meer zelfreflectie: hoe gaan wij er zelf mee om? Dus dat is de oproep vooraf.

Als ik dan kijk naar de aanbevelingen in het stuk van het College, dan staat er een aantal heel zinnige dingen in. Onder andere staat daarin dat wij de gemeenschappelijke regelingen en de

samenwerkingsverbanden die er niet meer toe doen, opheffen. Nou, gelijk doen: we moeten ook zo weinig mogelijk van dit soort regelingen of verbanden hebben.

Maar er staan ook een paar andere zaken in. Onder andere de zeggenschap, het financieel belang en het risico die er zijn in de verschillende gemeenschappelijke regelingen. Dat is van een verschillend niveau, dat klopt. Want de achtergrond bij de oprichting van de verschillende gemeenschappelijke regelingen is steeds anders. Dus op een ander moment en om een andere reden is zo'n GR vormgegeven: dus dat blijft altijd anders. Dus wij zetten bij aanbeveling 8 dan wel wat vraagtekens: hoe gaat het er dan uitzien?

Als we kijken naar aanbeveling 10, om het samen financieel in één keer te doen, dan kunnen wij dat ondersteunen want dat heeft ongetwijfeld gevolgen voor onze provinciale Begroting.

Kijk ik dan even naar de discussies binnen bijvoorbeeld het SNN: 21 februari voeren wij als AB-leden daarover een discussie op initiatief van de Staten van Drenthe. Die hebben een werkgroep over hoe om te gaan met het SNN. Wellicht zouden we daar ook wel wat mee kunnen, misschien een tip voor de Klankbordgroep om dat eens mee te nemen in die evaluatie. Als ik dan kijk naar hoe het gaat, dan vind ik dat we van alles en nog wat kunnen afspreken in de Staten – en dat recht hebben we, dat klopt –, maar ik vraag me toch echt af hoe je dat dan in de samenwerkingsverbanden gaat invlechten. Voorbeeld: de Algemene Vergadering IPO bij 12 komt onder het complete IPO te vallen, een uitvoeringsclub. Plotseling gaat de Algemene Vergadering straks ook over de begroting. Als je kijkt naar het SNN: een compleet andere beweging. De uitvoering wordt daarin zelfs apart gezet. Dat zijn ontwikkelingen en dynamieken in de samenwerkingsverbanden. Dus we kunnen hier met z'n allen wel heel leuke dingen afspreken, maar ja, je zult het toch echt samen moeten doen.

Dus wij zijn vóór het Collegevoorstel om vooral de informatie helder te krijgen en het risicoprofiel. Maar wij zien niet de nut en noodzaak om dat nu binnen drie maanden te gaan doen. En als je kijkt naar de toelichting van het amendement, dan staat daarin een verhaal met toch een beetje het sentiment om te kijken of *'deelname van Statenleden in besturen van verbonden partijen nog opportuun is'*. Nou, en dat is een andere meetlat, een andere achtergrond dan vanwaaruit wij ernaar kijken.

De VOORZITTER: Verder geen behoefte meer aan woordvoering in uw Staten? Niet? Dan is het woord aan gedeputeerde Brouns.

De heer BROUNS (gedeputeerde): Even beginnend bij het begin, want terecht is gezegd dat dit traject van de verbonden partijen een lange aanloop kent. Het is door de fractie van de VVD geagendeerd in deze Staten, vervolgens is het College daarmee aan de slag gegaan en hebben de Staten daar ook een eigen verantwoordelijkheid in genomen en dat heeft nu geleid tot een inventarisatie, die weer tot een aantal conclusies en aanbevelingen leidde, waarmee we de weg naar een eenduidige informatie- en toezichtsprotocol kunnen inzetten met elkaar. En ik denk dat dat de winst is, niet alleen van de agendering, maar ook van het zoekproces dat we daar gezamenlijk de afgelopen jaren in hebben doorgemaakt.

Vanzelfsprekend vooraf is het zo dat als er nieuwe verbanden worden opgericht, uw Staten daarbij worden betrokken. Dat is namelijk zo geregeld en dat zal dus ook altijd op die manier gebeuren. U verzoekt nu om gefaseerd voor de verbonden partijen – die in feite onze gemeenschappelijke regelingen zijn, om dat maar even goed ingekaderd te hebben ook – te komen tot een informatie- en toezichtsprotocol aan de hand van een aantal stappen. Namelijk voor die verbonden partijen een risicoanalyse maken, op basis van die risicoanalyse het risicoprofiel vaststellen en dat betreft beleidsmatige aspecten. Want een verbonden partij draagt bij aan beleid in meerdere of mindere mate, maar dat betreft uiteraard ook financiële aspecten. En dan vervolgens vertalen in welke instrumenten de Staten ter beschikking hebben, welke informatie de Staten moeten hebben om die instrumenten op een goede wijze te kunnen inzetten en dat uiteindelijk vertalen in dat protocol c.q. arrangement.

Dat is een weg die wij prima kunnen bewandelen. In de commissie heeft het College al aangegeven dat wij dat het liefst in één stapel hadden gedaan, want dan hadden wij al die partijen naast elkaar kunnen leggen en hadden wij uiteindelijk tot een eenduidige diepte in het informatieprotocol kunnen komen. Maar wij hebben ook begrepen dat uw Staten de wens hebben om dat gefaseerd te doen, vooral omdat met betrekking tot een van die verbonden partijen, het SNN, de discussie-SNN 3.0 speelt en daarin van u ook een actieve inbreng wordt verwacht. Het voorstel zoals het nu voorligt in het amendement, kan het College dan ook uitvoeren en zullen wij gezamenlijk met de Klankbordgroep gaan oppakken.

De VOORZITTER: Dank u wel. Is er iemand die behoefte heeft aan een tweede termijn? Mevrouw Wulfse.

Mevrouw WULFSE (lid Klankbordgroep Evaluatie Verbonden Partijen): Alleen maar even een heel korte reactie. Ik wil de gedeputeerde die namens het College spreekt, even hartelijk bedanken voor zijn reactie. Het lijkt misschien een heel saai onderwerp, maar er zal toch ook een heel creatieve spin in en die vond ik erg leuk. Alle waardering, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan kijk ik even rond of er verder nog behoefte is aan een woordvoering in tweede termijn. Mijn verwachting is dat dat niet het geval is. Dan sluit ik de beraadslagingen en kijk ik even rond of er behoefte is aan stemverklaringen op het ingediende amendement – dat hoeft niet per se, hoor. De heer Schmaal.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Uit mijn woordvoering mag blijken dat wij tegen stemmen.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet? Nou, dat is helder, dan kunnen wij gaan stemmen.

Het gaat over amendement A44 'Informatie- en toezichtsarrangement verbonden partijen'. Wie er voor dat amendement? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden, de PVV, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en het CDA. Wie is daartegen? Dat is de fractie van Groninger Belang. Het amendement is aanvaard.

Dat betekent dat daarmee het voorstel is gewijzigd. We gaan nu stemmen over die gewijzigde voordracht zelf. Iemand nog behoefte aan een stemverklaring bij de voordracht? De heer Schmaal.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Aangezien we tegen het amendement waren en dat nu wel onderdeel maakt van het voorstel, zullen wij ook op dat punt tegen het voorstel stemmen.

De VOORZITTER: Oké, dan nemen wij even nota van die aantekening. Anderen nog? Nee?

Dan gaan we stemmen over het geamendeerde voorstel. Wie is voor het geamendeerde voorstel? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden, de PVV, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en het CDA. Wie is er tegen het voorstel? Dat is de fractie van Groninger Belang. Het geamendeerde voorstel is aanvaard.

Het volgende punt is de voordracht over de financiële bijdrage aan Koningsdag. Dat is ook een soort *maïdenspeech* voor mij, ik ga die voordracht verdedigen. Dan zou ik het voorzitterschap in handen willen geven van de vicevoorzitter, die dat moeiteloos combineert met het juryvoorzitterschap vandaag.

D. Financiële bijdrage Koningsdag 2018

De PLV. VOORZITTER: Uw plaatsvervangend voorzitter neemt het woord. Punt 3.D, de voordracht over de financiële bijdrage voor Koningsdag 2018. Zoals u hebt gemerkt, is deze voordracht pas afgelopen vrijdag naar u toegekomen via iBabs. Het is niet de meest koninklijke route, maar met deze snelheid lopen we wel gelijk op met de besluitvorming in de gemeenteraad van Groningen-Stad, die ook vandaag een besluit neemt over de bijdrage van de gemeente aan hetzelfde festijn.

Het voorstel is om een provinciale bijdrage beschikbaar te stellen voor de organisatie van Koningsdag op 27 april aanstaande. De afspraak was om de financiële bijdrage te leveren, zoals die was opgenomen in de Begroting 2018, maar er stond toen nog geen bedrag bij. Inmiddels zijn de voorbereidingen gestart en is met de gemeente Groningen een voorstel voorbereid over de invulling van de dag met een raming van de kosten en datgene ligt nu op tafel.

We voeren een volledig debat in twee termijnen en ik geef als eerste het woord aan de fractie van de SP bij monde van de heer Mastenbroek.

De heer MASTENBROEK (SP): Ja, wat is er mooier dan op de verjaardag van prinses Beatrix te spreken over *'the King in the North'*? Hoe jammer is het dan dat het toch weer over geld moet gaan. Vorige week werd het Plakkaat van Verlatinghe gekozen tot het Pronkstuk van Nederland; boven de microscoop en de Nachtwacht werd dit stuk gekozen tot het stuk dat de Nederlanders het meest trots

maakt. In het stuk uit de zestiende eeuw wordt een aantal provincies – Groningen niet, overigens – afgescheiden. De koning, toen nog de Spaanse uiteraard, maakte het zo bont dat de provincies het niet langer wilden pikken. In het stuk wordt ingegaan op het principe dat burgers het recht hebben om hun vorst te verlaten als die de wetten en de traditionele vrijheden van die burgers niet respecteert.

Op 27 april komt de huidige Koning naar Groningen en hier is ook het nodige aan de hand met naleving van wetten en het respecteren van zaken als eigendom, gezondheid en in algemene zin bescherming. De SP-fractie is van mening dat hiervoor in het programma veel ruimte en aandacht moet zijn op deze dag. Wij zullen samen met in ieder geval de Partij voor de Dieren nog een motie indienen over het predikaat 'Koninklijk' van Shell dat daarmee samenhangt.

Wij hebben inmiddels begrepen dat er een schadeprotocol zou zijn, maar er moet veel gebeuren, zoals bijvoorbeeld de versterkingsoperatie en het niveau van de gaswinning. Mocht de uitvoering van het schadeprotocol niet gaan zoals wij die verwachten, moet Koningsdag aangegrepen worden voor het afgeven van een signaal.

O, ik begrijp dat mijn spreektijd op is. Dat is wel lastig. Nou, dan lees ik de allerlaatste alinea meteen maar voor. Op dit moment is het lastig om in te schatten hoe de zaak er op 27 april voor zal staan, maar in voorkomend geval rekenen wij erop dat de Koning van ons allen, GS en de Commissaris voorop, een Groningse vertaling van de Akte van Verlatinghe zal ontvangen.

De heer ENGELKENS (PvdA): Ik kwam er gisteren ook achter dat ik woordvoerder koningszaken ben: nou, mooi.

De PvdA-fractie kan instemmen met deze voordracht voor wat betreft Koningsdag. Aan de ene kant komt er aandacht voor de potentie van Stad en Ommeland, aan de andere kant komt er ook aandacht voor de aardbevingsproblematiek. Zoals burgemeester Den Oudsten al heeft gezegd via de krant: *"Groningen wil zichzelf, maar ook de provincie, laten zien als een creatief gebied. Een provincie die problemen heeft, maar tegelijkertijd ook in staat is, kansen te grijpen."* Nou, daar sluiten wij ons bij aan en wij vertrouwen erop dat het ook zo gebeurt.

Ik wil nog wel even een Twitterbericht voorlezen, want dat zegt eigenlijk wel heel erg mooi hoe de PvdA-fractie ook aankijkt tegen Koningsdag. Dat is een Twitterbericht van de heer Hessel Pettinga – ik ken hem niet, maar ik gebruik zijn bericht dus wel: *'Zie Koningsdag als een unieke kans om de rest van het koninkrijk te laten zien hoe mooi en waardevol de provincie Groningen is en waarom dringende aanpak van de problematiek nu noodzakelijk is.'* Ik wou het hierbij laten.

Mevrouw HEIDEKAMP (CDA): Ja, Koningsdag in Groningen. Met een geboortenaam als Prins is dat voor mij natuurlijk ook altijd een belangrijke dag. Een feestdag voor jong en oud en voor Stad en Ommeland heel belangrijk. Onze ontvangst van het Koningspaar met hun kinderen krijgt zeer ruim aandacht in de media. Dat is dé kans om Groningen te presenteren. Er is zoveel moois dat we kunnen laten zien. Dit bezoek geeft ons de kans om, wellicht op een ludieke manier, nog eens ons verhaal te vertellen en de burgemeester en de Commissaris kunnen hier in hun een-op-een-contact met de Koning ongetwijfeld nog veel aandacht voor vragen. De Koning heeft overigens ook in zijn Troonrede aandacht gevraagd voor de problemen in Groningen en ook gevraagd om een oplossing.

Het geeft ons ook de kans om onze provinciale plannen in de energietransitie te kunnen pitchen. Laten we het Koningspaar een ritje gunnen in een Tesla en een rondrit in de waterstofbus. We zijn naast wingewest ook een Top Dutch Regio, dus naast bevingen ook aandacht voor datgene waar we trots op zijn en wat we kunnen bieden. Er is hier volop ruimte. We hebben een stevig en kundig arbeidspotentieel. We hebben de ambitie om het stopcontact van Nederland te worden. Vergroening en digitalisering zijn de richtingen van de toekomst en wij zijn daar volop mee bezig. 'Groningen geeft energie' en kan dat positief uitstralen op Koningsdag.

Het CDA stemt van harte in met de bijdrage voor de organisatie van Koningsdag in Groningen. De meerwaarde zal een veelvoud bedragen.

De heer SCHIJF (D66): Mijn partij, zou ik willen zeggen, sluit zich bij veel woorden die al gezegd zijn, aan. Maar ik heb behoefte om dit onderwerp bovenal financieel te behandelen, want het gaat immers om een financiële bijdrage aan de gemeente Groningen voor deze viering op 27 april. De dag zelf moet een zeer positieve publiciteit voor provincie en Stad met zich meebrengen, maar daar hebben de anderen al enorm goed over gesproken. Wij praten over eenderde bijdrage van de provincie, maximaal 450.000 euro en er wordt ons zelfs al een voorschot op het rekeningresultaat 2017 gegeven, want wij nemen daarvan 185.000 euro. Met andere woorden: wij kunnen dat financieren.

De impact van Koningsdag op de Stad en haar inwoners en ondernemers is zeer groot: Groningen in alle opzichten positief op de kaart en op de televisie zetten. Ik hoop dan ook dat wij straks kunnen spreken van een indrukwekkende organisatie – want dat is die, als je de voordracht goed leest – voor een hopelijk indrukwekkend en waardig feest. Laten we er met elkaar gewoon een feestje van maken.

Mevrouw WULFSE (VVD): Koningsdag is een nationaal evenement en de VVD is er trots op dat dit topevenement in Groningen plaatsvindt. We hebben de voordracht gelezen en hebben gezien dat er ook aandacht is voor de aardbevingen en bijvoorbeeld armoede – andere partijen noemden echter een aantal concrete onderwerpen – en dat vinden wij een goede zaak. Voor Nederland is het een feestdag en voor Groningen is het een unieke gelegenheid waar Stad en provincie zich van hun beste kant kunnen laten zien.

Koningsdag is een feest en dat moet zo blijven, vindt de VVD, en daarom dragen wij daar graag aan bij voor zijn *maidenspeech*.

De PLV. VOORZITTER: Dank u wel. Ik kijk naar de fractie van de ChristenUnie, het woord is aan de heer Geijtenbeek.

De heer GEIJTENBEEK (ChristenUnie): Hoeveel spreektijd heb ik hier nog voor, voorzitter?

De PLV. VOORZITTER: Zonder onderhandeling: vijf minuten.

De heer GEIJTENBEEK (ChristenUnie): Dank u wel. Mijn collega's hebben tijd opgespaard voor dit moment, maar ik beloof u: het worden geen vijf minuten.

Hoewel ik van geboorte geen Groninger ben, ben ik van deze provincie gaan houden. Als kersverse student in de Stad was ik onder de indruk van de complete, maar toch overzichtelijke stad. In de jaren daaropvolgend heb ik ook *'de golden raand'* daaromheen leren kennen, waaronder de weidsheid van het landschap. Sommige aanwezigen hier zouden dat 'open landschap' of misschien ook 'leeg landschap' noemen, maar ik noem het 'weids'. Maar ook bijvoorbeeld de borgen en de kerken: het was niet toevallig dat de Jacobuskerk in Zeerijp de plek was waar ik mijn vrouw ten huwelijk vroeg en waar ons huwelijk is ingezegend.

Er is ons Groningers veel gegeven. Veel gegeven om ervoor te zorgen en om te ontwikkelen. Maar er zijn ook zorgen en er is werk te doen. Het is mij een eer daaraan bij te mogen dragen en misschien zelf ook tot zegen te mogen zijn.

We moeten nog 86 nachties slapen en dan viert Willem-Alexander, onze Koning, zijn 51^e verjaardag in Groningen met Groningen. Het belooft een mooie dag te worden voor de Koning en zijn familie en voor de inwoners van Groningen. Maar het is ook een kans. Een kans om Nederland te laten zien dat Groningen veel meer is dan alleen een aardbevingsgebied. Een kans om alle mooie dingen die ik hiervoor heb genoemd, te laten zien. Een kans om te laten zien dat Groningers ondernemen, innoveren, samenwerken en naar elkaar omkijken. Wat zou het mooi zijn als ook maatschappelijke organisaties en het onmisbare werk van vrijwilligers deze dag voor het voetlicht worden gebracht.

De ChristenUnie is dan ook verheugd dat er ruimte zal zijn voor bijdragen aan de festiviteiten van maatschappelijke organisaties zoals sportverenigingen, kerken, scholen en zorginstellingen. Tegelijk vindt de ChristenUnie het belangrijk dat op deze dag op gepaste wijze er aandacht voor is dat het prachtige Groningen en de prachtige Groningers gebukt gaan onder het onrecht dat gaswinning ons brengt. We vertrouwen erop dat de organisatie, zoals ook in de voordracht wordt gesteld, hier een passend moment voor zal creëren. Gezien de feestelijke dag voor Groningen en de positieve uitstraling naar de rest van Nederland vindt de ChristenUnie een bijdrage vanuit de provincie op zijn plaats.

Maar toch nog een kritische vraag aan het College. Voor voorgaande edities in Zwolle en Tilburg werd respectievelijk 900.000 en 1.000.000 euro begroot. Voor Koningsdag 2018 gaat het om een bedrag van 1,32 miljoen euro. Kan het College toelichten waarom Koningsdag in Groningen ruim 30 procent meer zou moeten kosten dan in Zwolle en Tilburg? Wat rechtvaardigt die meerwaarde? Of is er dit jaar soms wél zonnig weer besteld? [Applaus voor de *maidenspeech* van de heer Geijtenbeek.]

De PLV. VOORZITTER: Dank u wel, meneer Geijtenbeek. Als import-Groninger zeg ik: *'t kon minder*.

De heer KAATEE (PVV): Koningsdag 2018 zal in de gemeente Groningen worden gevierd. De PVV draagt de monarchie een warm hart toe en we zijn dan ook blij dat Koning Willem-Alexander, Koningin Máxima en hun gezin de verjaardag van de Koning, 27 april, in onze provincie komen vieren. Het gezamenlijk vieren van Koningsdag is een mooie traditie. Het Koningshuis speelt een belangrijke samenbindende rol in onze, naar het zich laat aanzien, steeds verder versplinterende samenleving. Het verbond tussen de familie van Oranje-Nassau en het Nederlandse volk is eeuwenoud. Volgens de communistische historicus Jan Romein stond de Vader des Vaderlands, Willem van Oranje, aan de wieg van de Nederlandse natievorming en zelfs van de geboorte van ons volk. Wie zijn wij om het met deze grote geleerde oneens te zijn?

Maar niet alleen daarom moeten wij deze familie eeuwig dankbaar zijn. Ook het feit dat de familie Oranje-Nassau in de loop van de geschiedenis op diverse momenten samengewerkt heeft met het volk tegen minder dienstbare elites, biedt hoop voor de toekomst. De strijd van Willem van Oranje tegen religieuze intolerantie kan ons nog altijd tot voorbeeld strekken. Daarom hopen wij op een veilig en prachtig feest op Koningsdag 2018.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Wat ons betreft heerst er toch een beetje een dubbel gevoel bij deze verzochte bijdrage. Enerzijds denken wij aan de aardbevingslachtoffers die weinig tot geen geld ter beschikking krijgen gesteld: voorstellen die hier de revue passeren en waarin wordt gevraagd om een directe bijdrage om direct wat op te lossen, worden afgeschoten. Aan de andere kant lijkt een royale bijdrage aan dit feest geen probleem te zijn. Maar wij zien ook wel dat dit een mogelijkheid biedt om goed in beeld te brengen hoe prachtig deze provincie is, die stukje bij beetje wordt gesloopt.

Wij zullen dit voorstel steunen, maar vanuit onze achterban ontstond een idee om een soort stil protest te organiseren. Er zijn veel Groningers die stil maar gepast willen laten blijken hoezeer hen de actualiteit aan het hart gaat en die stellen voor om op Koningsdag de Groningse vlag te laten wapperen in plaats van de Nederlandse vlag. Daartoe de volgende motie.

De PLV. VOORZITTER: Dat is de motie met nummer 342 met als titel 'Met Groninger vlag en wimpel!', ingediend door de fractie van Groninger Belang, mede namens de fractie van de Partij voor het Noorden:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018,
Constaterende dat

- Koningsdag in 2018 in Groningen wordt gevierd;
- dit de mogelijkheid geeft om naast het reguliere volksvermaak aandacht te vestigen op de aardbevingsproblematiek die onze mooie provincie teistert als gevolg van de door de Nederlandse Staat toegestane gaswinning;
- de lokale overheid, die een royaal bedrag beschikbaar stelt voor de organisatie, aangeeft ook aandacht te willen schenken aan de mijnbouwschade;
- de Groninger vlag een trots symbool is van onze provincie en haar veerkracht;

Spreken als hun mening uit dat

- provincie en gemeente Groningen op Koningsdag enkel en alleen de Groninger vlag dienen te voeren, al dan niet in combinatie met een oranje wimpel;

En dragen het College van Gedeputeerde Staten op om:

1. op Koningsdag op alle provinciale gebouwen enkel de Groninger vlag te voeren, al dan niet in combinatie met een oranje wimpel;
2. in overleg te gaan met alle Groninger gemeenten om dit voorbeeld te volgen;
3. in de begroting van Koningsdag ruimte vrij te maken voor de aanschaf van Groninger vlaggen zodat inwoners en ondernemingen die dit voorbeeld willen volgen, een Groninger vlag tot hun beschikking krijgen;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer SCHIJF (D66): Ik zit met een vraag. En die vraag is: hoe kunt u met zo'n voorstel komen, meneer Scheffers, als het gaat om een nationale feestdag? Want we praten over een nationale feestdag. Ik begrijp de ratio waar u het over hebt in deze motie, niet. Maar misschien kunt u dit uitleggen?

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ja, 'de ratio van dit voorstel' en 'een nationale feestdag'. Kijk, dit is wat ons betreft hét moment om als Groningen te tonen hoe wij denken over deze situatie. Het is wat ons betreft ook niet een Gronings belang dat hier speelt, maar een nationaal belang. Wij vergelijken het voor de Groningers hetzelfde als wanneer de dijken zouden doorbreken. Dat is ook iets wat ons land aangaat en zo zien wij de aardbevingen ook.

De heer SCHIJF (D66): Maar u bent het wel met mij eens dat we bij de Koningsdag spreken over een nationale feestdag? Met een nadruk ook op 'feestdag'?

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ja, het gaat om een feestdag. Maar het gaat wel om een feestdag in een rampgebied.

De heer NOLLES (GroenLinks): Koningsdag biedt dit jaar een heel mooie gelegenheid voor ons om in de stad Groningen en de provincie Groningen ook solidariteit vanuit de rest van Nederland te ervaren. Ik hoop dat we dat zo ook mogen beloven en we willen op die dag laten zien hoe mooi onze Stad en onze provincie zijn en we willen ook laten zien welke problemen hier zijn als gevolg van de gaswinning. De burgemeester van Groningen – de stad Groningen is organisator van het feest – heeft ook duidelijk aandacht gegeven aan die beide zijden en daar zijn wij blij mee.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Op 27 april komt onze Koning met zijn gezin naar onze hoofdstad, een hele eer voor onze provincie. Een kroon op het jaarlijks groots gevierde Koningsfeest. De provincie wil, naast het vele geld dat de stad Groningen in dit feest wil steken, een bedrag van 450.000 euro bijdragen. Net als de stad Groningen zegt GS in zijn voordracht dat naast alle feestelijkheden een onderwerp als de aardbevingsproblematiek niet zal worden geschuwd.

Veel mensen in onze provincie zitten heel diep in de zorgen. Zij zien zelfs een voor Nederland georganiseerd nationaal feest helemaal niet zitten. Als Statenfractie van de Partij voor de Dieren vinden we het zomaar ondersteunen van een dergelijk feest met Gronings geld dan ook niet een vanzelfsprekendheid. Het minste wat we kunnen doen, is dat we niet in de marge, maar heel erg ruim aandacht besteden aan de aardbevingsproblematiek – wellicht in de vorm van een Aardbevingsplein. We willen GS oproepen om samen met de gemeente Groningen en de maatschappelijke organisaties te komen tot een ruim gedragen aandachtstrekker langs de wandelroute van de Koning en daarom deze motie.

De PLV. VOORZITTER: Dat is de motie met nummer 343 met als titel 'Aardbevingsplein – gedeelde smart geeft dubbele vreugde', ingediend door de fractie van de Partij voor de Dieren, mede namens de fractie van de Partij voor het Noorden:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018,
Constateerend dat

- Koningsdag op 27 april in de stad Groningen wordt gevierd;
- in de voordracht een bijdrage van 450.000 euro wordt gevraagd ter ondersteuning van de feestelijkheden;
- het geld van de provincie Groningen betreft;

Overwegende dat

- veel Groningers zich in de steek gelaten voelen en bovendien door de mijnbouwproblematiek diep in de (financiële) zorgen zitten;
- de komst van de Koning een kans biedt om onze fraaie provincie te tonen;
- de dag tevens een kans is om de ernstige gevolgen van de mijnbouw opnieuw onder de aandacht te willen brengen;
- zowel de provincie als ook de stad Groningen heeft aangegeven, de problemen onder de aandacht van de Koning te willen brengen;
- burgers en maatschappelijke organisaties, zoals de Groninger Bodem Beweging en het Groninger Gasberaad, hebben aangegeven op Koningsdag graag de zorgen en problemen van de Groningers te tonen;

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

1. er zorg voor te dragen dat burgers en maatschappelijke organisaties ruimte krijgen om langs de wandelroute het verhaal van Groningen te kunnen vertellen;
 2. hen daarbij zonedig praktisch en financieel te ondersteunen;
- En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw VOERMAN (PvdD): De Partij voor de Dieren wil de Koning vragen, het predikaat 'Koninklijke' van de Shell af te pakken. Tenslotte wordt dit predikaat volgens de site van het Koningshuis gegeven aan bedrijven als symbool voor het respect, de waardering en het vertrouwen van de Koning tegenover de ontvanger. Ik mag toch hopen dat de Koning zijn ogen niet sluit voor dat wat de Shell via de NAM onze provincie aangedaan heeft? Daarom deze motie.

De PLV. VOORZITTER: Dat is de motie met nummer 344 met als titel 'Shell: bepaald niet royaal', ingediend door de fractie van de Partij voor de Dieren, mede namens de fractie van de SP:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018,
Constaterende dat

- Shell voor 50 procent eigenaar is van de NAM;
- Shell in 2015 opnieuw het predikaat 'Koninklijk' toegekend heeft gekregen van de Koning;
- dat predikaat volgens de website van de Koning het respect, de waardering en het vertrouwen van de Koning symboliseert;

Overwegende dat

- de NAM zich verre van koninklijk heeft gedragen ten opzichte van de Groningers;
- het onbegrijpelijk is voor veel Groningers, maar ook voor veel medelanders, dat Shell het predikaat 'Koninklijk' verdient;
- er dan ook maatschappelijke acties op touw zijn gezet om de Koning ertoe te bewegen, het predikaat 'Koninklijk' in te trekken;

Spreken uit dat

1. zij wensen dat de Koning het predikaat 'Koninklijk' van Shell intrekt;
- En gaan over tot de orde van de dag!

De heer ZWIERS (PvH): De Koning bezoekt de Stad en de Ommelanden. En de Ommelanden zouden ook in beeld moeten komen. De Partij voor het Noorden vraagt zich af hoe wij de Ommelanden op dit moment positief in beeld zouden kunnen brengen. Kan het College al een tipje van de sluier oplichten hoe de Ommelanden positief in beeld kunnen komen? Het zal toch niet zo zijn dat alle Groningers juichend in beeld komen en dat de rest van Nederland denkt dat zij zo te zien helemaal geen problemen? Het moet wel een reëel beeld zijn dat de ether ingaat.

Daarnaast vinden wij de planning achteraf gezien niet zo gelukkig geweest dat de Koning dit jaar hier in Groningen aanwezig zal zijn. Wij refereren ook even, kijkend naar de regering, hoe de veiligheid in het geding komt, aan de aandelen van de Koninklijke Shell enzovoort, enzovoort. Dit ligt erg gevoelig bij de Partij voor het Noorden. Centrum Veilig Wonen boekt een winst van 2 miljoen over de ruggen van de benadeelden, de Groningers. Dezelfde benadeelden – dezelfde Groningers – moeten ook nog eens 1.350.000 euro ophoesten om een feestje van twee uur lang te betalen. Wij hebben daar moeite mee. Voor ons is dit een reden om het verjaardagsfeestje eigenlijk heel bescheiden te houden.

We hebben erover nagedacht om een motie in te dienen om het Koningsfeest tegen te houden. Wij hebben de kansen afgewogen: zo'n motie zou het niet halen. Wij denken dus niet dat we haar indienen, want we dienen geen bühnemotie in. Ondanks alles hopen wij dat het redelijk feestelijk wordt, dat het goed zal verlopen en dat de Groningers hun emoties binnen kunnen houden.

Wel steunen wij de motie van de Partij voor de Dieren over het Aardbevingsplein en die van Groninger Belang over de vlag en wimpel. Dus het is ook niet ongebruikelijk – ik kijk even D66 aan – dat als het Koningshuis in Friesland komt of andere plaatsen, dat de Friezen ook hun Friese vlag een prominente plek geven. En dan mogen ook wij trots zijn op onze Groningers.

De heer SCHIJF (D66): Het woord 'ook' is hier wel op zijn plaats.

De PLV. VOORZITTER: Deze interruptie is geen interruptie, want die doet u vanaf uw plek, dus die telt lekker niet mee. Ik dank de heer Zwieters voor zijn woordvoering.

Namens het College kan ik het woord geven aan de Commissaris. U hebt nog drie minuten spreektijd over, maar als Rijksheer krijgt u er één minuut bij.

De heer PAAS (Commissaris van de Koning): Laat ik die eens benutten om te benadrukken wat velen van u ook hebben gezegd, namelijk dat de leden van de Staten eigenlijk unaniem zeggen dat dit eervol is, wat op ons pad komt. En zo zien we dat zelf ook: na het nieuws kwamen de felicitaties binnen en het was ook eerlijk gezegd nieuws, nadat we de Koning hadden uitgenodigd, dat het eigenlijk hoog tijd werd dat hij zijn verjaardag in Groningen zou komen vieren.

Dat geeft een grote verantwoordelijkheid, want dan moet je een feest vieren dat in alle opzichten feestelijk is: het moet inspirerend zijn, het moet verrassend zijn, het moet hartstikke Gronings zijn, het moet gastvrij zijn voor tienduizenden bezoekers en voor miljoenen tv-kijkers – want over dat soort aantallen praten we dan. En het moet Groningers als het enigszins kan ook trots maken op wat we hier samen weten neer te zetten. Het moet veilig zijn – dat is geen detail anno 2018 – en je moet ook praten over een verantwoorde inzet van middelen. Dat is een beetje de cocktail waar we over praten.

Daarbij zat de opgave al in de uitnodiging besloten: uit een persbericht werd bekend dat Hunne Majesteiten de verjaardag van de Koning kwamen vieren c.q. bijwonen in ‘Groningen, de hoofdplaats van de provincie Groningen’. Dat was niet omdat de meeste mensen dat niet weten, daar zat een opdracht in, namelijk dat de Stad zich ook moet manifesteren als de hoofdplaats van de provincie Groningen. Dus als we een veelzijdig programma neerzetten, waarin cultuur, sport, debat, wetenschap, bedrijvigheid, muziek, energie, uitgaan, geschiedenis een plek kunnen hebben – een programma waar we hopelijk trots op kunnen worden –, dan is dat een opgave voor Stad én regio en moeten beide zich daar dus ook in herkennen.

Dat feest wordt op dit moment héél grondig voorbereid. Ik heb zelden – eigenlijk nooit – een feest meegemaakt waar zo’n *overkill* aan zwaargewichten zich buigt over ogenschijnlijk futiele kwesties. Dat kan ook nog heel gezellig worden in de aanloop. Maar er wordt gewerkt aan een programma en aan een route en aan centrale thema’s. Er zijn professionals bij betrokken die elk jaar Koningsdag doen en die kijken dan naar hoe het er op tv uit kan zien, die kijken naar wat je verder moet doen. En er zijn professionals die elke dag bezig zijn met Groningen. De regie is in handen van het stadsbestuur en wordt strak in handen gehouden door de burgemeester, maar ook wij zijn erbij betrokken.

De heer Geijtenbeek, die een prachtige *maidenspeech* hield waarin hij Zeerijp een andere betekenisvolle plek geeft in zijn leven – dat had het al, natuurlijk – stelt vragen over geld en hij was niet de enige die daar aandacht voor vroeg. Ja, we dragen serieus bij aan het feest. We hebben gezegd dat we eenderde van de totale kosten tot een maximum van 450.000 euro voor onze rekening willen nemen en we vinden ook dat dat past in de verhoudingen tussen Stad en provincie. Dat past overigens ook bij die verhouding, eenderde versus de rest: dat is een bekende verhouding bij Koningsdagen in de afgelopen periode. Want je ziet dat dat in Overijssel en je ziet dat in Noord-Brabant ook ongeveer zo lag. In Zwolle zag je dat het bedrag dat geraamd was, zelfs niet helemaal door Zwolle werd uitgegeven en daarin zie je dat de provincie keurig op eenderde blijft zitten. Dus die zakte in hetzelfde tempo mee. En in Tilburg was het feest deels gesponsord. Dus je had de uitgaven van de overheden, die optelden tot ongeveer een miljoen – waarvan de provincie weer eenderde voor haar rekening nam – en je had inbreng van anderen. Bij de gemeente Groningen is ervoor gekozen om dat niet te doen, maar is wel gezegd dat de uitgaven van de gemeente Tilburg voor Koningsdag als raming werden genomen voor wat het bij ons ongeveer zou gaan kosten. Dus dit was de rekening van de laatste Koningsdag. Het voornemen is dat dat overal ook weer het maximum is. Dus wij dragen eenderde bij tot een maximum van 450.000 euro en dat is het dan ook: daar moet je een mooi en waardig feest voor kunnen organiseren.

Over dat feest: de heer Mastenbroek begon met iets waarvoor er volgens hem ‘aandacht voor nodig is’. En dat is nog rustig gezegd, ik ga ervan uit dat de Groningse vertaling van het Plakkaat van Verlatinghe metaforisch bedoeld en over de gaskwestie gaat. Want anders moeten we het nog vertellen. Maar het is een dominant onderwerp, dat al bleek uit duizenden fakkels en niet voor niks is het onderwerp dat heel veel mensen bezighoudt – ook Groninger bestuurders soms tot diep in de nacht. Het is ook een onderwerp waar de Koning persoonlijk bij betrokken is. Dat beperkt zich niet tot twee Troonredes. Degenen die hebben opgelet, hebben gezien dat de Koning sinds de aardbeving bij Huizinge regelmatig hier geweest en al die keren indringend heeft gesproken met mensen die slachtoffer zijn van de aardbevingen, met bestuurders, met instellingen die daarmee van doen hebben. En hij is buitengewoon goed op de hoogte. Als we daar aandacht voor vragen – want dat

moet sowieso –, dan moet dat op een manier die passend is, die waardig is en die past bij Koningsdag.

Het is aan iedereen ter beoordeling of de Groninger vlag daar een goede uiting van is. Ik vind zelf dat de Groninger vlag prima harmonieert met de nationale driekleur. Ik zou een motie, die niet alleen oproept om de Groninger vlag te laten wapperen, maar die ook zegt dat we moeten gaan meebetalen in de aanschaf van Groninger vlaggen en we een nationale driekleur eigenlijk niet zouden moeten vieren op een nationale feestdag, willen ontraden.

Dan is er nog de motie van mevrouw Voerman, de eerste. Die gaat over de aandacht voor aardbevingen. Als we die zo mogen interpreteren dat er volop ruimte in het programma moet zijn en aandacht in het programma moet zijn voor de aardbevingen, dat we daar bepaald niet krenterig mee om zullen gaan, dat dat dan vanzelfsprekend ook betaald wordt uit het budget dat we daarvoor ramen, dat we verder nog even de ruimte willen houden om na te denken wat de beste manier is om dat te doen, dan laat ik dat graag over aan de Staten. Ik zou wel willen voorkomen dat we hier uitspraken doen, zich heel diep gaan bemoeien met de organisatie van het feest, juist omdat er al zoveel partijen zijn die zich daar indringend mee bemoeien.

Dan ten slotte 'Koninklijk'. Er is reden genoeg om Shell en de Staat kritisch te bejegenen. Dat doen we ook. En dat weet u: dat doen we in het gezelschap van de Staten, dat doen we daarbuiten ook heel vaak en dat doen we in niet mis te verstane bewoordingen. Dus 'niet-Koninklijk' is wat ons betreft het eufemisme van de eeuw. Want wat Groningen hier overkomt, wat Groningers hier overkomt, dat is iets wat erom schrééuwt om rechtgezet te worden. En daar zijn we keihard voor in de weer, om Groningers te geven waar ze recht op hebben: veilige huizen, goed herstel van de schade en perspectief voor de toekomst. Het staat iedereen vrij om in dat kader erop aan te dringen dat een groot bedrijf het predikaat 'Koninklijk' wordt ontnomen.

Ongelukkig vind ik twee dingen. Het ene is dat dit thema heel zwaar wordt vermengd in dit debat met Koningsdag – die positief is, die vooral een feest is. Want hier proberen we aan te sturen op sancties. En het andere wat ik ongemakkelijk vind – dat deel ik maar met u –, is dat wij een overheid zijn en overheden zijn iets terughoudender met het voeren van actie dan gemiddelde inwoners. Ja, wij waren ook als overheden betrokken bij de fakkeloptocht, omdat het daar ging over rechtstreekse belangen van onze inwoners die we met die optocht rechtstreeks dienden. Hier gaat het om een afgeleid doel. En er is nog een complicatie: het verlenen van predikaten als 'Koninklijk' en 'hofleverancier' is het prerogatief van de Koning zelf. En ik vind het heel ongemakkelijk en wil het u ook dringend ontraden om de Koning te betrekken in wat in essentie een politiek debat is. Daar is de Koning kwetsbaar in, in onze constitutionele monarchie. Er is op dit punt geen enkele minster die voor hem in het strijdpark kan treden. Dus ik wil u ook om die staatsrechtelijke reden ontraden om zo'n soort motie aan te nemen.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Wij zitten hier als vertegenwoordigers van het volk. En het is niet zo dat wij dit bij u, de Commissaris, als onderdeel van het College, neerleggen. We leggen het hier neer om de Staten tot een oproep te laten komen, namelijk om als vertegenwoordigers van het volk te zeggen: 'Shell heeft zich niet koninklijk gedragen, dus onze Koning – Koning van het volk –, we willen graag dat u predikaat van Shell weghaalt.

De PLV. VOORZITTER: Komt u tot een vraag?

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Ja. Begrijpt u dat dit niet een verzoek is aan u als Commissaris of als College, maar dat het een verzoek dat we hier bij de Staten neerleggen als volksvertegenwoordigers?

De heer PAAS (Commissaris van de Koning): Dat begrijp ik volkomen. Deze motie landt in een uitspraak van de Staten en dat is niet zomaar een gezelschapje burgers. De Staten zijn het hoogste orgaan van de provincie, zijn daarmee dé ultieme vertegenwoordiger van de opvattingen van de provincie Groningen, die een overheid is. Dus vandaar mijn waarschuwing om allerlei politiek gevoelige terreinen rustig moties aan te nemen, maar uitgerekend bij een motie van deze strekking héél terughoudend te zijn en ik ontraad haar om die reden. Gaswinning krijgt vanzelfsprekend en royaal de aandacht op Koningsdag: dat hoort ook zo. Dat kon ook weleens een reden zijn waarom Groningen zo snel Koningsdag over de vloer heeft, dus dat is onvermijdelijk en zeer gewenst. Maar deze motie moet ik u ontraden en ik hoop dat u daar genoeg aan hebt.

De PLV. VOORZITTER: Dit was uw betoog, Commissaris? Dat is het geval. Dan heb ik u een paar minuten extra gegund en heeft het College voor het laatste punt wat mij betreft nog anderhalf minuut over. Tot zover in eerste termijn. Wie van de fracties heeft nog behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval, het spijt me.

Dan gaan we over tot de stemmingen. En we gaan de moties in volgorde bij langs. Motie 342 'Met Groninger vlag en wimpel!'. Is er nog behoefte aan een stemverklaring? Ik zie verschillende personen, ik begin bij de heer Engelkens.

De heer ENGELKENS (PvdA): Wij stemmen niet in met deze motie.

De heer KAATEE (PVV): Alhoewel wij ons wel kunnen vinden in het betoog van Groninger Belang over hoe gemakkelijk dit geld wordt vrijgemaakt, vinden wij niet dat de Nederlandse vlag als het ware verboden zou moeten worden. En het gratis ter beschikking stellen van vlaggen vinden we ook niet zo'n geweldig idee. Dus we zullen de motie niet steunen.

De heer GEIJTENBEEK (ChristenUnie): Met de vele ruimte die er is voor initiatieven, denken wij dat sommige partijen en organisaties zelf hun idee wel kunnen lanceren en we stemmen daarom niet in met de moties.

De heer SCHIJF (D66): De eerste motie van Groninger Belang: ik hoop dat er heel veel Groninger vlaggen zullen zijn op Koningsdag, maar de nationale vlag mag dan ábsoluut niet ontbreken. Wij zullen daartegen stemmen.

Motie 'Aardbevingsplein': in de voordracht staat heel duidelijk dat er een heel grote aandacht is voor aardbevingen en voor de problematiek waar Groningen mee worstelt. Misschien heeft de Koning er zelf wel om gevraagd. Wij zullen die motie ook niet steunen.

En dan de motie over Koninklijke Shell: met de uitleg van de Commissaris moeten we staatsrechtelijk zeer terughoudend zijn als Staten en wij zullen dan als fractie ook die terughoudendheid ten volle betrachten.

De PLV. VOORZITTER: Dank u wel, meneer Schijf. Ik ben mij ervan bewust dat ik net gevraagd heb om een stemverklaring bij motie 342. Ondertussen loopt het wat door elkaar, dus ik wil even opnieuw beginnen, dan kom ik weer bij meneer Schijf terug om vervolgens het rondje verder de andere fracties nog even over de andere moties hun stemverklaringen te vragen.

Gaat uw gang, meneer Engelkens.

De heer ENGELKENS (PvdA): Dan is het wat ons betreft zo dat wij bij de tweede motie van de Partij voor de Dieren over het Aardbevingsplein erop vertrouwen wat in de stukken staat en wat de Commissaris net heeft gezegd: dat er juist aandacht wordt geschonken aan de aardbevingsellende. Bovendien vinden wij ook dat we niet over de invulling en aankleding van de programmering gaan, dus deze motie zullen wij niet steunen.

En de derde motie richting Shell: die gaan we ook niet steunen. Waar het ons om gaat is dat Shell gewoon de problemen voor ons oplost en – laat ik het zo zeggen – met of zonder kroontje: de problemen moeten gewoon opgelost worden.

De heer KAATEE (PVV): Ook over de Shell-motie: wij zijn onder de indruk van het betoog van de Commissaris en wij zullen die motie dan ook niet steunen.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ten aanzien van motie 344 hebben we het verhaal gehoord van de Commissaris. Toch gaan wij deze motie steunen, met name omdat deze van symbolische aard is en niet de Commissaris bijvoorbeeld opdraagt om de Koning te bewegen om dit te gaan doen. Maar wij zien het als een wens die wordt uitgesproken door de Staten en dat moet kunnen wat ons betreft.

De heer MASTENBROEK (SP): Ja, motie 343, met de uitleg van de Commissaris daarbij, zien wij juist als ondersteuning van die motie, dus wij zullen voor die motie stemmen.

Motie 344 hebben wij zelf ingediend, dus het mag duidelijk zijn dat wij daarvoor stemmen. De woorden van de Commissaris waren zeer wijs, maar wat mijn fractie betreft is het nooit verkeerd om een signaal af te geven als Staten. Dus met die aantekening daarbij.

De heer NOLLES (GroenLinks): Ten aanzien van de eerste motie 342 'Met Groninger vlag en wimpel!': het is een dag waarop wij als Groningen de solidariteit nodig hebben van heel Nederland. En welk signaal je wilt geven met de vlag en of je dan juist de Nederlandse vlag wilt laten wapperen of juist de Groninger: laat dat voor eenieder zelf te bepalen zijn. We zullen die motie om die reden niet steunen.

Dan motie 343 'Aardbevingsplein'. In de woorden van de Commissaris hebben wij vernomen hoe wordt nagedacht over het zichtbaar laten zijn, ook van de aardbevingsproblematiek, zodat daar een passende oplossing voor wordt gevonden. Daarbij achten wij deze motie, hoewel we de strekking natuurlijk gewoon, overbodig.

En de derde motie 'Shell: bepaald niet royaal', nummer 344: wij zouden de oproep willen doen aan Shell om vooral dat predikaat 'Koninklijk' nu eens echt te verdienen. En volgens mij moet daar onze bede naartoe.

Mevrouw WULFSE (VVD): De motie 'Met Groninger vlag en wimpel!'. De VVD vindt dat, omdat Groningen onderdeel is van Nederland en het een nationale feestdag is, het absurd zou zijn om onze nationale vlag dan niet trots te laten wapperen. Dus daar zijn wij tegen.

Motie 343 'Aardbevingsplein' vinden wij overbodig en wij vinden het eigenlijk ook niet kies om ons zo diep te bemoeien in de organisatie. Wij hebben het volledige vertrouwen in wat wij hebben gelezen in de voordracht. Dus we zijn ook tegen de motie.

En u zult niet verbaasd zijn dat wij ook vinden dat wij met oplossingen bezig moeten gaan en het afpakken van een predikaat heeft bij ons bepaald geen prioriteit.

De PLV. VOORZITTER: Dank u wel. In mijn positie verbaas ik me nooit.

Mevrouw HEIDEKAMP (CDA): Ten aanzien van de motie 'Met Groninger vlag en wimpel!': ja, de oproep die veelvuldig in deze Staten is gedaan om Groningen als volwaardig deel van Nederland te worden gezien en behandeld, staat volstrekt haaks op de oproep om dan de nationale vlag op deze nationale feestdag te boycotten. Dus wat het CDA betreft is dat volstrekt niet aan de orde. Waarbij natuurlijk wél het laten wapperen van de Groninger vlag alleen nog maar weer de trots op dit gebied, dat echt véél meer is dan alleen een rampgebied, wat ons betreft wel ondersteuning verdient.

En voor de overige twee moties sluiten wij ons van harte aan bij de woorden van de Commissaris.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Motie 342: daar zullen wij tegen stemmen en dat is dus omdat wij vinden dat de Nederlandse vlag wel degelijk mag wapperen op Koningsdag. Als in de motie had gestaan dat naast de Nederlandse vlag de Groninger vlag volop een plaats moest krijgen, dan hadden we haar kunnen steunen, maar niet enkel de Groninger vlag. Wij zijn niet voor een afscheiding van Groningen.

En dat we die andere twee moties steunen, lijkt ons duidelijk.

De heer ZWIERS (PvvhN): Alledrie de moties zullen wij steunen.

Het voorstel zullen wij niet steunen, om toch een groot gedeelte van onze Groningers een hart onder de riem te steken en toch kritisch naar alles te blijven kijken.

De PLV. VOORZITTER: Dan breng ik na al deze stemverklaringen de moties in stemming.

We beginnen met motie 342 'Met Groninger vlag en wimpel!' Wie is voor deze motie? Dat zijn de fracties van Groninger Belang en de Partij voor het Noorden. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de PVV – mét de heer Van Kesteren, die ik hierbij van harte welkom heet –, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, de Partij voor de Dieren, GroenLinks en het CDA. En dan is deze motie verworpen.

Dan gaan we naar motie 343 'Aardbevingsplein – gedeelde smart geeft dubbele vreugde'. Wie is voor deze motie? Dat zijn de fracties van de Partij voor het Noorden, de SP en de Partij voor de Dieren. Wie is daarop tegen? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de PVV, Groninger Belang, D66, de ChristenUnie, de VVD, het CDA en GroenLinks. Dan is deze motie verworpen.

Dan ten slotte motie 344 'Shell: bepaald niet royaal'. Wie is er voor deze motie? Dat zijn de fracties van de Partij van het Noorden, Groninger Belang, de SP en de Partij voor de Dieren. Wie zijn

tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, GroenLinks, de VVD, de ChristenUnie, D66, de Partij van de Arbeid en de PVV. Daarmee is deze motie verworpen.

Dan gaan wij ten slotte naar de voordracht Wie is voor deze voordracht? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, Groninger Belang, de PVV, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, de Partij voor de Dieren, het CDA en GroenLinks. Wie is daartegen? Dat is de fractie van de Partij voor het Noorden. Dan is deze voordracht aangenomen, met één tegenstem.

Hierbij is dit punt afgehandeld. Voorzitter, kan ik u weer het woord geven?

De VOORZITTER: Ik kijk eens even rond: er is eten, denk ik. Maar er is ook nog weinig van de agenda over. Ik zie dat u doorwilt? Wie is voor doorgaan? Wie is voor nu eten? Dat laatste is een minderheid, dus we gaan door met deze vergadering.

E. Afwikkeling aangenomen Statenmoties (motie vreemd aan de orde van de dag, op verzoek van de fractie van Groninger Belang)

De VOORZITTER: Dames en heren, dan is nu aan de orde het voorstel vreemd aan de orde van de dag over de afwikkeling van Statenmoties. U hebt bij de regeling van werkzaamheden zonet ermee ingestemd dat we daar een regulier debat in twee termijnen over gaan voeren. Ik stel u voor dat we dat debat afmaken tot die kwestie, die in de conceptmotie is verwoord, is beslecht en dat we dus niet een breed debat gaan voeren over ervaringen uit het verleden. Ik zie instemming met die afbakening – met name onder de druk van de lunch, natuurlijk.

Het voorstel is ingediend door de fractie van Groninger Belang, dus ik zou het eerst het woord willen geven aan de heer Scheffers van Groninger Belang. U zult dat in een kwart minuut moeten doen.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): En dat, afgewogen tegen het feit dat de Commissaris zonet wat extra minuten kreeg? Hoeveel heb ik dan? Nee, alle gekheid op een stokje.

De motie is rondgestuurd, iedereen heeft daar kennis van kunnen nemen. Waar het ons om gaat is dat het hier nog weleens misgaat ten aanzien van de uitleg van moties die worden aangenomen – de invulling van moties. Wij moeten ook zeggen dat wij dat ook deels aan onszelf te danken hebben. Wij zijn er in die zin een ster in om moties aan te nemen met een algemene strekking, zonder daarin een directe terugkoppeling te vragen van het College. Nou ja, daar zijn wat voorbeelden van, maar ik denk dat dat een beetje buiten mijn tijd valt om dat nader te onderbouwen.

Maar bij het laatste punt wil ik toch nog wel even aanhaken. Dat is bijvoorbeeld de vorming van nieuwe bestuursafdelingen. Daarbij hebben wij de vraag gesteld aan het College hoe men erbij komt dat wij dit als Staten hebben gewild. Toen kregen we de bal teruggekaatst dat het een motie was uit juli vorig jaar, die over meer perspectief ging. Nou, die motie hebben we er later eens even bijgepakt en die motie ging erover om samen met de maatschappelijke clubs, de Nationaal Coördinator en de gemeenten een nieuwe visie te ontwikkelen op de ontwikkeling van Groningen. Dat is wat ons betreft heel wat anders dan wat er nu voorligt.

De VOORZITTER: Ik hoop dat dit wel uw enige voorbeeld is, hè?

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Dit is inderdaad mijn enige voorbeeld.

De VOORZITTER: Misschien toch even terzake komen nu.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ja. Terzake zou ik daaraan willen toevoegen, voorzitter, dat dergelijke problemen kunnen worden verholpen en vandaar deze motie.

De VOORZITTER: Die ga ik voorlezen. Dat is de motie met nummer 345 met als titel 'Commotie', ingediend door de fractie van Groninger Belang, mede namens de fracties de Partij voor het Noorden, de Partij voor de Dieren en de PVV:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 31 januari 2018,

Constaterende dat

- het meerdere malen is voorgevallen dat (een deel van) de fracties van Provinciale Staten en het College van Gedeputeerde Staten van mening verschillen over de wijze waarop moties dienen te worden uitgelegd en uitgevoerd;
- dit (herhaaldelijk) discussies oplevert;

Van mening zijnde dat

- onnodige discussies over de uitvoering en uitleg van moties moet (kunnen) worden voorkomen;

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op om:

1. in het vervolg uiterlijk binnen twee maanden nadat een motie is aangenomen, de Staten schriftelijk te informeren over op welke wijze het College de motie voornemens is uit te voeren;
- En gaan over tot de orde van de dag!

De heer VISSER (PvdA): Onze fractie stelt geen prijs op deze motie, domweg omdat het ons eigen prerogatief is om in moties te bepalen wanneer en hoe wij geïnformeerd willen worden. Een standaardtijd daarbij noemen – waarvan we dan vervolgens ook weer zelf moeten gaan afwijken als wij bijvoorbeeld snappen dat het korter dan wel langer zou moeten duren –, vinden wij onzinnig. En in dit bestek doen wij eigenlijk van harte een pleidooi om de moties dan ook het liefst zo kort en krachtig mogelijk te houden en daarin dus inderdaad heel helder te maken op welke termijn men actie wil of geïnformeerd wil worden. Dat is onze taak.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ik zou de heer Visser willen vragen of hij het niet een verbetering zou vinden dat wij op korte termijn na het aannemen van een motie in ieder geval erover bericht worden hoe het College de motie denkt te gaan uitvoeren. Want zodoende denken wij een discussie te voorkomen een halfjaar na dato bijvoorbeeld.

De heer VISSER (PvdA): Ik heb de stellige indruk dat ik mezelf zou moeten herhalen. Op het moment dat wij in moties tot uitdrukking brengen dat wij binnen twee maanden of over twee maanden willen worden geïnformeerd, is dat een heldere afspraak. Zes weken, acht weken: dat is volgens mij ons eigen prerogatief en ik heb namens mijn fractie geen enkele behoefte om dat in een vastgelegde afspraak te codificeren.

De heer KNEGT (CDA): We hechten er wel waarde aan, voordat wij gaan stemmen, dat wij de motie even gaan zien. Wij hebben haar niet gehad, dat ligt ongetwijfeld aan ons. Dat laat ik in het midden, maar ik wil de motie wel graag even lezen.

Wij volgen het betoog van de heer Visser. Wij kunnen in onze moties zelf benoemen binnen wat voor termijn we wat willen. En daar kan over onderhandeld worden en dat wordt dan aangenomen en dat moet het College dan gewoon uitvoeren. Dus zo zitten wij erin, het is aan onszelf.

De heer ZWERTBROEK (D66): Namens mijn fractie zijn de woorden van de heer Visser ons eigenlijk uit het hart gegrepen. En ik noem ook de discussie in de commissievergadering in het achterhoofd hebbende, waarin wij ook hebben gesproken over hoe wij met name in dit dossier omgaan met de informatievoorziening. Daarin is een voorstel van de VVD ook positief beoordeeld door het College en op die manier moeten wij ook aan de slag. Dus deze motie zien we eigenlijk als een soort van verdere oproep om maar te gaan bureaucratiseren en dat is iets wat we volgens mij juist níét moeten willen. Dus mijn fractie zal deze motie niet steunen.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ik vind het een beetje een rare benadering om dit te zien als een bureaucratisering. Kijk, het gaat erom dat we hier gewoon een mogelijkheid creëren voor onszelf, zonder elke motie te moeten gaan wijzigen omdat we een terugkoppeling willen. Kijk, het is in feite gewoon het falen van onze Staten zelf dat dit soort discussies is ontstaan. Maar ik zou de heer Zwertbroek willen vragen of het dan naar zijn mening zo is dat het de afgelopen periode allemaal vlekkeloos is verlopen als het gaat om de uitleg van moties ten opzichte van de inhoud.

De heer ZWERTBROEK (D66): Allereerst zou ik er afstand van willen doen dat wij als Staten zouden falen, want daar gaan wij volgens mij zelf over als hoogste orgaan van deze regionale overheid. Dus laat mij dat allereerst gezegd hebben.

Daarnaast is dit gaswinningsdossier gigantisch groot en komen daarin de ontwikkelingen soms ook heel snel achter elkaar. Daar gaan wij zelf over om daar informatie uit te halen, dus dat is iets waar wij zelf discipline in moeten kunnen hebben.

Daarnaast weet ik het niet, maar lijkt het erop dat er ook gewoon een verschil zit in het vertrouwen dat die informatie zo snel mogelijk naar ons wordt toegestuurd. En daarom heeft mijn fractie het volste vertrouwen dat op het moment dat er iets ligt of er iets aankomt, wij mondeling of schriftelijk die informatie krijgen. Dat hebben wij in de commissievergadering het ook over gehad. En mocht dat dan misgaan, dan hebben we een presidium om het erover te hebben. Mocht het politieke consequenties hebben, dan kunnen we altijd nog een vergadering uitschrijven om het daarover te hebben. Dus volgens mij hebben wij alle middelen in handen als Groninger Staten om zo onze vergaderingen en onze agenda te bepalen.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ja, ik constateer dat de heer Zwertbroek het nu heel specifiek naar een bepaald onderwerp trekt en op basis daarvan zijn hele verdediging c.q. pleidooi gaat voeren voor het College. Heeft de heer Zwertbroek dan geen enkel moment gehad, bijvoorbeeld bij de motie 'Tiltmeters', dat hij heeft getwijfeld over de uitleg van de motie en de inhoud ervan? En ook ten aanzien van de bestuurstafels, die bij de laatste commissievergadering aan de orde zijn geweest: kan de heer Zwertbroek mij precies uitleggen hoe dat zich verhoudt tot de motie waarop het College die meent te stoelen?

De heer ZWERTBROEK (D66): Ja, dat ik specifiek één onderwerp doe, is omdat ik een mail kreeg waarin het naar aanleiding ook over dat bewuste dossier ging. Dus neemt u mij niet kwalijk dat ik mij dan ook focus op dat onderwerp.

En daarnaast heb ik niet dat gevoel, omdat degene die een motie indient, altijd erachteraan kan gaan om te kijken hoe het ervoor staat met die motie. Daar zijn allerlei middelen voor, daar gaan wij zelf over en daar hebben wij gewoon de vrijheid in om daarnaar te handelen. Dus ik zie geen enkele noodzaak om dan een motie in te gaan dienen waarin wij een termijn gaan vaststellen wanneer wij iets zouden moeten weten over hoe een motie wordt uitgevoerd.

Als een motie de meerderheid haalt, ga ik ervan uit dat het College daarmee aan de slag gaat. Dat vertrouwen heb ik erin, dat is een taak om dat dan te doen. Doen ze dat niet, moeten ze dat ook gaan uitleggen aan ons als hoogste orgaan en ik ga ervan uit dat ik dan op de hoogte word gehouden. Volgens mij is het niet moeilijker dan dat.

De VOORZITTER: Meneer Scheffers, u wilt nog eens het woord, maar de posities lijken me helder zo, hè?

Mevrouw WULFSE (VVD): Wij kregen net bij de discussie over de verbonden partijen een goed advies van onze collega's van Groninger Belang, want die zeiden: "Kijk eerst eens naar jezelf." Nou, dat advies neem ik direct ter harte en ik zou het ook meteen willen adviseren aan dezelfde fractie, Groninger Belang – via u, voorzitter. De teksten van moties maken wij zelf en veelal zijn ze hartstikke onduidelijk en wijdlopij en hopen wij dat die motie dan aangenomen wordt vanwege allerlei doeleinden. Die respecteren wij net als ieder ander, maar hoe helderder en duidelijker een motie, hoe duidelijker de afspraken daarin, hoe concreter het zal zijn en hoe eerder u kunt verwachten dat die uitgevoerd wordt. Dus ik vind dat we daarnaar moeten kijken en als we dat goed doen, bekorten we ook de processen hier, in plaats van ze te verlengen met discussies over moties die niet uitgevoerd zijn zoals ze uitgevoerd hadden moeten worden.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Wij hebben als Statenleden een hele *toolbox* meegekregen en ik heb begrepen dat wij volgende week daar nog eens een keer in worden onderwezen. Dat je niet alles met een hamer hoeft te doen, maar dat er ook schroevendraaiers en andere precisiemiddelen zijn om dingen af te dwingen. We kennen onder andere het begrip 'motie' en dat is niet anders dan een vraag. Het College kan daar dan drie dingen mee doen: men kan die vraag opvolgen, men kan die vraag gewijzigd opvolgen en men kan die vraag naast zich neerleggen. Om dan nu met een motie, die in de ogen van de indiener niet zou zijn opgevolgd, te repareren, lijkt mij niet wenselijk. Volgens mij is er een vervolg: nogmaals, volgende week hebben we er een cursus over. Maar als u vindt dat het College een motie niet danwel niet goed heeft ingevuld, ja, dan kunt u ook wel andere moties indienen – die zie ik ook weleens voorbijkomen. Een motie van treurnis en de laatste mogelijkheid – ik

zou haar niet indienen – is dat je ook een motie van wantrouwen hebt. Daarom zullen wij deze motie niet steunen.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ja kijk, de voorstelling die de heer Steenbergen nu naar voren brengt, is volgens mij niet de oplossing, dat past niet bij het doel. Het gaat ons er meer om dat we alvast een baken creëren zodat we discussies juist kunnen voorkomen. Maar goed, ik merk wel de tendens hier in de Staten dat iedereen vindt dat het allemaal perfect gaat en dat de moties allemaal perfect worden uitgevoerd. Ja goed, we kunnen onze knopen ook wel tellen – zo simpel is het ook. Maar goed, ik kan me niet voorstellen dat de heer Steenbergen bedoelt dat bij iedere discussie we dan zouden moeten grijpen naar een motie van treurnis of wantrouwen.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Nee, maar als we nou gewoon even de moties bekijken die deze morgen zijn ingediend en de directe interpretatie die eraan wordt gegeven door het College: daar is vanmorgen althans niet op teruggekomen. Dan ontstaat inderdaad al een verschil tussen de zender en de ontvanger. En het wordt wel helder gemaakt: in de rapportages wordt ook de opvolging van de moties aangegeven. Nogmaals, u bent degene die de motie heeft ingediend en daar hoeft u niet mee te wapperen. Maar uiteindelijk nemen wij als Staten een besluit. En als u zich miskend voelt en de rest van de Staten voelt met u mee en verwoordt dat ook weer in een motie: ja, dan hebt u het democratische proces gevolgd.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ten slotte dan, voorzitter. Eigenlijk geeft de heer Steenbergen precies aan waarom wij deze motie indienen. Omdat wij namelijk constateren hoe wij hier als Staten te werk gaan. Wij constateren ook dat wij in ons eentje daar geen verandering in brengen, maar wij hebben op een of andere manier de gewoonte om met heel veel poeha allerlei moties aan te nemen, doen weinig met de uitleg die daarover wordt gegeven en vervolgens dat allemaal maar zo te laten. Daarom hebben wij gemeend dat dit nou een mooi instrument zou zijn, wetende dat wij zo opereren, om dat automatisch aan te sturen. Dus in dat kader geeft u eigenlijk een pleidooi voor onze motie.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Ja, ik hoor geen vraag, dus ik ben wat dat betreft aan het eind van mijn betoog.

De VOORZITTER: Daar ben ik het mee eens.

Verder geen behoefte aan woordvoeringen bij de Staten? Nee? Dan geef ik het woord aan de gedeputeerde van de uitvoering van moties, de heer Brouns.

De heer BROUNS (gedeputeerde): Het moge duidelijk zijn dat het College te allen tijde, daar waar wensen van de Staten zijn om geïnformeerd te worden, aan die wensen gehoor zal geven. En als de Staten daarbij het gevoel hebben dat daar instrumenten bij moeten komen, dan zullen wij daar vanzelfsprekend ook aan meewerken.

Misschien wel goed om even te schetsen hoe het met moties gaat. Als een motie in een debat wordt ingediend, dan is het gebruikelijk dat het College een duiding geeft of een duiding van uw Staten vraagt over hoe die motie gelezen moet worden en wat er van ons verwacht wordt, zodat wij daarmee aan de slag kunnen gaan. Als de motie is zoals die nu wordt ingediend, dan ga je daar iets aan toevoegen wat er in ieder geval toe leidt dat moties die wij wellicht al, op het moment dat ze zijn aangenomen in deze Staten, kunnen uitvoeren, wij die eerst moeten gaan vertalen in een brief over hoe we die gaan uitvoeren, voordat wij die uitvoering ter hand nemen. En wellicht is niet datgene wat uw Staten daarmee beoogt.

Het is natuurlijk ook zo dat wij over moties aan uw Staten terugrapporteren. Dat doen wij sowieso in de reguliere p&c-cyclus waarin er wordt ingegaan op de moties die zijn aangenomen en wat de stand van zaken met betrekking tot die uitvoering is. En u hebt ook verschillende instrumenten om ons tussentijds daarop te bevragen. Daarnaast komen vaak in debatten over dezelfde onderwerpen de moties die zijn aangenomen, ook terug, omdat uw Staten dan actief aan ons vraagt hoe het ervoor staat.

En ten slotte, als reactie op de motie zoals die nu voorligt, zou het natuurlijk ook altijd kunnen dat via het presidium en de griffie met ons als College contact opgenomen kan worden op het moment dat er specifieke zaken spelen.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ik zou het College iets willen vragen. Kijk, er zijn natuurlijk veel moties die hier worden aangenomen en die een heel ruime, algemene strekking hebben. Dat vergt vervolgens van beide partijen creativiteit hoe je dat dan gaat vertalen in een concrete oplossing. Zou het College dan niet liever dat zien in plaats van dat men iets aan het eind van de rit of een half jaar of een jaar later gaat uitvoeren, omdat men meent dat men op die manier recht doet aan die motie, het College dan daar nog een discussie over krijgt? Of dat het College juist in een vroeg stadium precies weet of men op het goede spoor zit en of dit is wat wij als Staten willen?

De heer BROUNS (gedeputeerde): Uw Staten gaan zelf over de redactie van moties. Dus daar zal ik als College geen oordeel over geven, dat is aan uw Staten zelf.

Wat wij als College doen, is dat wij een duiding vragen in het debat waarin de motie wordt ingediend, over wat met die motie wordt beoogd. En als die duiding ontbreekt, dan neemt het College nog weleens de vrijheid om dan zelf in ieder geval nog eens aan te geven hoe wij die motie duiden en we vragen dan aan uw Staten of wij dat goed zien en op die manier met die motie aan de slag kunnen gaan.

Ten slotte werd er in een bijzin gezegd: 'als u daar over een half jaar of een jaar mee aan de slag gaat'. Nou, dit College heeft eigenlijk de neiging om met een motie die is aangenomen, zo snel mogelijk aan de slag te gaan.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Het College beantwoordt mijn vraag niet. De vraag is de keuze die het College liever heeft. Op het moment dat het College meent, een heel algemene motie op een bepaalde wijze te gaan duiden, dan kan het best zijn dat er direct mee aan de slag wordt gegaan, maar dat pas een half jaar later iets concreets uitkomt waarmee het College kan aangeven hoe men die motie heeft uitgevoerd. Heeft het College liever dan het moment waarop de Staten eventueel zegt dat dat niet de bedoeling was? Of weet het College liever in het beginstadium of men op het goede spoor zit of niet?

De heer BROUNS (gedeputeerde): Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat wanneer wij aan de Staten vragen – als wij een motie op een bepaalde manier duiden en de Staten dat bevestigend beantwoorden – wij met die motie aan de slag kunnen gaan. Die Staten gaan zelf over de duiding van die motie, wij vragen dat in een debat. Als wij vervolgens terugkoppelen hoe wij met die duiding zijn omgegaan en wat het resultaat daarvan is, dan is het aan uw Staten om daar een oordeel over te hebben.

De VOORZITTER: De heer Scheffers, ten slotte.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ja, voorzitter, mijn vraag wordt niet beantwoord, dus ik kan hier niet verder mee.

De VOORZITTER: Oké. De gedeputeerde is ook klaar, zie ik. Ik denk dat het een veilige veronderstelling is dat ik de beraadslagingen kan sluiten. Klopt dat? Ja, ik zie aan u dat dat zo is.

Dan kan het zijn dat er nog een enkele fractie een stemverklaring wil indienen bij de motie. Wie zou dat willen doen? De heer Mastenbroek.

De heer MASTENBROEK (SP): Ja, er zijn meerdere fracties die het zo gezegd hebben, maar wij sluiten ons van harte aan bij de woorden van de woordvoerder van de fractie van Partij van de Arbeid. Niet om hoger te scoren bij de debatsprijs, maar vooral omdat het je werk is als Statenlid om te zorgen voor duidelijke moties en te zorgen dat er iets gebeurt met je aangenomen moties. Wij zullen om die reden tegen deze motie stemmen.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Anderen nog? Dat is niet het geval. Zullen we dan maar eens gaan stemmen?

Aan de orde is de motie waarboven staat 'Commotie', het nummer is M345. Wie is voor deze motie? Dat zijn de fracties van Groninger Belang, de Partij voor het Noorden, de PVV en de Partij voor de Dieren. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks en het CDA. Dus de motie is verworpen.

4. Hamerstukken

A. Voordracht Vaststellen Inpassingsplan – Partiële Herziening Inpassingsplan Opstelterrein De Vork Essen-Haren (2017-56)

Zonder beraadslaging of stemming conform besloten.

B. Voordracht Provinciaal Inpassingsplan Agrarische Bouwpercelen (2017-58)

Mevrouw WULFSE (VVD): De VVD stemt tegen deze voordracht.

De heer RAM (PVV): De PVV stemt tegen deze voordracht.

Zonder beraadslaging of stemming conform besloten, waarbij de fracties van de VVD en de PVV worden geacht tegen te hebben gestemd.

C. Voordracht Aanbesteding en extra krediet inspectieschip (2017-57)

Mevrouw WULFSE (VVD): Opnieuw wordt de VVD geacht tegen te stemmen.

De heer RAM (PVV): De PVV stemt tegen deze voordracht.

De heer ZWIERS (PvhN): Ja, de Partij voor het Noorden stemt ook tegen. We hebben wel een goede uitleg van de ambtenaar gehad, maar ondanks zijn opmerkingen in de commissie blijven wij tegen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Datzelfde geldt voor ons.

Zonder beraadslaging of stemming conform besloten, waarbij de fracties van de VVD, de PVV, de Partij voor het Noorden en Groninger Belang worden geacht tegen te hebben gestemd.

5. Ingekomen brieven

A. Ingekomen brieven van Gedeputeerde Staten

-

B. Ingekomen brieven van derden

-

6. Kortetermijnagenda volgende cyclus commissievergaderingen

-

7. Notulen voorgaande vergadering van 13 december 2017

Ongewijzigd vastgesteld.

8. Sluiting

De VOORZITTER: Dan geef ik nu het woord aan de voorzitter van de jury van de Debattrofee, de heer Visser.

De heer VISSER (voorzitter jury Debattrofee): Het was een hele opgave, maar er is één iemand die er met kop en schouders erbovenuit stak en dat is de heer Marc Scheffers. Hij heeft veelvuldig aan de interruptiemicrofoon gestaan, maar heeft daarbij – en dat doet hij eigenlijk over het algemeen voorbeeldig, mag ik zeggen – consequent via de voorzitter gesproken. Daarvoor verdient hij een groot compliment.

Mevrouw Dijkstra wil ik even als *runner-up* noemen, omdat zij het één keer helemaal verkeerd deed bij het spreken via de voorzitter, maar tegelijkertijd bij dezelfde interruptie het vervolgens goed deed en daarmee zit er een stijgende lijn in. [Hierna overhandigt de voorzitter de Debattrofee aan de heer Scheffers.]

De VOORZITTER: We hebben, geloof ik, nu de fractievoorzitters nog even nodig voor de foto.
De vergadering is gesloten.

